12 ЯНВ 1990

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● № 10 (20. 577) ● 1990 йил 12 январь, жума ● Баҳоси 3 тийин.

18 февраль—Ўзбекистон ССР халқ депутатлари ва маҳаллий Советлар депутатлари сайлови куни

ЙЎЛ ЮРГАН ЕТАР МУРОДГА

● *Номзодлар ҳақида ҳикоялар*

Юк машинаси ҳайдовчилари ҳақида кўп гап айтиш мумкин. Улар чиндан ҳам заҳматкаш кишилар. Ҳайдовчининг бир кунлик юмуши қанчалик кўп ва серташвиш эканлигини тасаввур этиш қийин. Машина бир маромда юриши, бузилиб қолмаслиги, юкни вақтида ортилиши ва манзилга элтиб берилиши керак. Баҳодир эса чорак асрдан буён бу касбни ардоқлаб келмоқда, юк ташиш планларини узлуксиз ортиғи билан адо этаётир.

Куни кеча унга юксак ишонч билдирилди. Ўзи меҳнат қилаётган 2515 автоколонна меҳнат аҳли уни Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод этиб кўрсатди.

Жўрабоев кундалик юмушини ҳалол ва самарали бажариш билан бирга меҳнат коллективи кенгашининг раиси сифатида белгиланган режаларни амалга оширишга бош-қош.

Номзодни автоколоннадан топиш қийин бўлди. У эрта саҳарда шатакли «ЗИЛ» машинасини миниб «Узбексельмаш» бирлашмасига йўл олган экан. Кун бўйи машинасозларнинг талай юмушларини бажариб бўлгандан кейин транспорт корхонасига қайтиб келар экан. Қош қорайганда у билан учрашдик. Кун бўйи оғир меҳнат қилиб чарчаган ҳайдовчини гапга тутиш қийин бўлса керак, деб ўйлагандик. Аксинча бўлиб чиқди. У меҳнат қилиб чарчаган бўлса ҳам, масалалар юзасидан бажонидил фикрлашишга, талашиб-тортишишга тайёр эди.

— Сайловчилар биринчи навбатда Сизнинг депутатлик режаларингиз билан қизиқишган бўлса керак.

— Матбуот тили билан айтганда сайловолди платформаси деймизми, режалар деймизми, улар кўп бўлиши ҳам мумкин. Энг муҳими бирор ишни амалга ошириб бера олишда. Бир қоп ваъда бериб қўйиб, қўл қовуштириб ўтиргандан ёмони йўқ. Бизнинг ҳозирги жамиятимизда камчиликлар, йўл қўйилган хатолар ҳақида кўп гапирилмоқда ва уларни тузатиш юзасидан дадил қадамлар қўйиляпти. Бу муаммолар ҳақида фикр юритганимизда гап тарбияга ҳам бориб тақаляпти. Мен кейинги пайтда бу ҳақда жуда кўп ўйлаяпман. Биз тарбияни боғчадан, инсон мурғаклигидан бошлашимиз керак. Аҳволни билиш учун номзодим кўрсатилган сайлов округи ҳудудидаги болалар боғчаларини ўзимча кўздан кечириб чиқдим. Олтита болалар боғчасини бориб кўрган бўлсам, улардан учтаси менга ёқмади. Бир амаллаб эски биноларни боғчаларга мослаштиришган. Улар тор, ноқулай, иссиқ сув йўқ. Умуман шароити ёмон. Мен депутат бўлиб сайлангудек бўлсам, ана шу масалани кўтариб чиқмоқчиман.

— Сиз меҳнат қилаётган корхона ишчилари ҳам олдингизга талаблар қўйишяптими?

— Бу тургап гап. Мен Тошкент шаҳар Совети депутати ҳамман. Бу фаолиятимда меҳнат коллективи кенгаши белгилаган ва амалга оширган тадбирлар анча қўл келди. Автоколоннада магазин, чойхона, сауна қурганмиз. Аммо олдимизда машиналарни керакли эҳтиёт қисмлар билан таъминлашни йўлга қўйишдек юмушлар ҳам бор.

Ҳайдовчилик — оғир меҳнат. Саратонда ёки қиш чилласида юк машинасини ҳайдашнинг ўзи бўлмайди. Агарда шофёрларнинг бундай фаслда иқлим инжиқлигидан келиб чиқадиган машаққатини ҳисобга олиб, уларга қўшимча ҳақ тўлаш йўлга қўйилса, тўғри бўларди.

— Эзгу ниятларингизни амалга оширишда муваффақиятлар тилайман.

Суҳбатни
А. ПЎЛАТОВ
ёзиб олди.
Тошкент шаҳри.

СССР Олий Совети Президиумининг қарори

НАХИЧЕВАН АССР ТЕРРИТОРИЯСИДА СССР ДАВЛАТ ЧЕГАРАСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН ҚЎПОЛ БУЗИЛГАНЛИГИ ҲАҚИДА

СССР Олий Совети Президиуми Нахичеван АССР территориясида СССР давлат чегараси атрофидаги оммавий тартибсизликлар ва безорилик ҳаракатлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб, **қарор қилади:**

1. Содир этилган безориликлар ҳамда СССР давлат чегараси тўғрисидаги Қонун қўпол бузилганлиги фактлари кескин қоралансин, бу фактлар Совет—Эрон чегарасининг мазкур участкасидаги вазиятни издан чиқаришга, чегара яқинидаги объектларнинг бузилишига ва СССР давлат чегараси режимининг бузилишига олиб келди.

2. Озарбайжон ССР ва Нахичеван АССР давлат органлари чегара хизматлари билан биргаликда вайрон бўлган чегара объектларини қайта тиклаш юзасидан шошилинч чора-тадбирларни кўраётганликлари, шунингдек ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари СССР давлат чегараси тўғрисидаги Қонунни қўпол бузиш фактларини текшираётганлиги ва айбдор шахслар жавобгарликка тортилаётганлиги инобатга олинсин.

3. СССР Министрлар Советига Озарбайжон ССР республика ва маҳаллий давлат идоралари иштирокида чегара районларининг аҳолиси ўртага қўйган аниқ-равшан масалаларни ҳал этиш чора-тадбирларини кўриш топширилсин.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 10 январь.

СССР Олий Совети Президиумининг қарори

АРМАНИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТОҒЛИ ҚОРАБОҒ ЮЗАСИДАН 1989 ЙИЛ 1 ДЕКАБРДА ВА 1990 ЙИЛ 9 ЯНВАРДА ҚАБУЛ ҚИЛГАН ҲУЖЖАТЛАРИ СССР КОНСТИТУЦИЯСИГА МУВОФИҚ ЭМАСЛИГИ ҲАҚИДА

СССР Олий Совети Президиуми шуни қайд этадики, Арманистон ССР Олий Совети СССР Олий Советининг «Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги 1989 йил 28 ноябрь қарори амал қилишини тўхтатишга қаратилган бир қанча қарорлар қабул қилди, бу қарорлар Тоғли Қорабоғда ва унинг атрофида миллатлараро муносабатларнинг янада кескинлашувига олиб келди.

1989 йил 1 декабрда Арманистон ССР Олий Совети «Арманистон ССР билан Тоғли Қорабоғни қайта бирлаштириш тўғрисида» ва «СССР Олий Советининг «Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги 1989 йил 28 ноябрь қарори ҳақида» қарорлар қабул қилди.

Озарбайжон ССРнинг розилигисиз Арманистон ССР билан Тоғли Қорабоғни қайта бирлаштириш эълон қилинганлиги СССР Конституциясининг 78-моддасини тўғридан-тўғри бузишдир.

Озарбайжон ССР Олий Совети ноконституцион орган — Тоғли Қорабоғ миллий кенгаши билан қўшма қарорлар қабул қилганлиги факти ва Тоғли Қорабоғ мухтор вакиллари съездининг ҳамда шу съезд тузган миллий кенгашни автоном областдаги бирдан-бир қонуний ҳокимият деб тан олганлиги СССР Конституциясининг 2, 78, 86, 87 ва 145-моддаларига зиддир.

1990 йил 9 январда Арманистон ССР Олий Совети «Тоғли Қорабоғ автоном областини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1990 йилга мўлжалланган планини Арманистон ССР иқтисодий ва ижтимоий тараққиёти 1990 йилги давлат планига киритиш тўғрисида» қарор қабул қилди, шу тариқа Озарбайжон ССРнинг суверен ҳуқуқлари бузилди.

СССР Олий Совети Президиуми баён этилганлар муносабати билан ҳамда СССР Конституциясининг 73, 76 ва 173-моддаларига таяниб, **қарор қилади:**

1. Арманистон ССР Олий Советининг «Арманистон ССР билан Тоғли Қорабоғни қайта бирлаштириш тўғрисида»ги, «СССР Олий Советининг «Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги 1989 йил 28 ноябрь қарори ҳақида»ги 1989 йил 1 декабрь ва «Тоғли Қорабоғ автоном областини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1990 йилга мўлжалланган планини Арманистон ССР иқтисодий ва ижтимоий тараққиёти 1990 йилги давлат планига киритиш тўғрисида»ги 1990 йил 9 январь қарорлари СССР Конституциясига мувофиқ эмас ва СССР Конституциясининг 74-моддасига биноан республика территориясида амал қила олмайди, деб ҳисоблансин.

2. СССР Конституцияси 119-моддасининг 5-банди асосида Арманистон ССР Олий Совети Президиумига республиканинг қонун ҳужжатларини СССР Конституциясига мувофиқ ҳолга келтириш тадбирларини кўриш таклиф қилинсин.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 10 январь.

СССР Олий Совети Президиумининг қарори

ОЗАРБАЙЖОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ «ОЗАРБАЙЖОН ССР ТОҒЛИ ҚОРАБОҒ АВТОНОМ ОБЛАСТИДАГИ ВАЗИЯТНИ НОРМАЛЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ 1989 ЙИЛ 4 ДЕКАБРЬ ҚАРОРИ БИР ҚАНЧА МОДДАЛАРИНИНГ НОТЎҒРИЛИГИ ҲАҚИДА

СССР Олий Совети Президиуми шуни қайд этадики, Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг «Озарбайжон ССР Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида» 1989 йил 4 декабрда қабул этган қарорида СССР Олий Советининг «Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги 1989 йил 28 ноябрь қарорининг бир қанча нормалари амал қилиши нотўғри тарзда тўхтатиб қўйилган.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Конституциясининг 73 ва 76-моддаларига асосланиб **қарор қилади:**

1. Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг «Озарбайжон ССР Тоғли Қорабоғ автоном областидаги вазиятни нормаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги 1989 йил 4 декабрь қарорининг СССР Олий Совети 1989 йил 28 ноябрь қароридаги 3, 4, 6, 7-бандларининг бир қанча қоидалари амал қилишини тўхтатиб қўйиш қисми СССР Конституциясига мувофиқ келмайди ва СССР Конституциясининг 173-моддасига биноан республика территориясида амал қила олмайди, деб ҳисоблансин.

2. СССР Конституцияси 119-моддасининг 5-банди асосида Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумига Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг 1989 йил 4 декабрдаги қарорини СССР Конституциясига мувофиқ ҳолга келтириш таклиф қилинсин.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 10 январь.

Ўзбекистон — Ленинград: ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам

Илгари хабар берилганидек, 1989 йилнинг 11 декабрида Ўзбекистон ССР билан Ленинград шаҳри ва Ленинград области ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида шартнома имзоланган эди. Қуйида ана шу ҳужжат тексти эълон қилинмоқда.

Ўзбекистон ССР билан Ленинград шаҳри ва Ленинград области ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида

ШАРТНОМА

Мамлакатимизда қайта қуриш ҳал қилувчи босқичга кирган ҳозирги пайтда йирик иқтисодий ва социал муаммоларни ресурсларни интеграциялаш ва вужудга келтирилган илмий-техникавий имкониятдан самарали фойдаланишни кучайтириш асосида ҳал этиш учун регионлараро алоқаларни чуқурлаштириш ва ривожлантиришга муҳим ўрин берилмоқда.

Ушбу шартномада ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, меҳнат ресурсларини ишлаб чиқаришга жалб этиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш, хизмат соҳасини кенгайтириш, илмий ва маданий алоқаларни, туризмни ва меҳнаткашларнинг дам олишини ривожлантириш, малакали ишчи кадрлар, мутахассислар ва илмий ходимлар тайёрлаш системасини такомиллаштиришга оид конкрет вазифаларни ҳал этишда Ўзбекистон ССР билан Ленинград шаҳри ва Ленинград области ўртасида узоқ муддатли, ўзаро фойдали муносабатлар ўрнатиш кўзда тутилади.

Ана шу мақсадда қуйидагилар назарда тутилади:

САНОАТ СОҲАСИДА

Ленинград шаҳри билан Ленинград области енгил ва тўқимачилик саноатининг маҳсулотни қайта ишловчи корхоналарини хом ашё, энг аввало пахта толаси манбаларига энг кўп даражада яқин жойлаштириш ва Ўзбекистоннинг бўш қолган меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланишга оид узоқ муддатли босқичма-босқич амалга ошириладиган программани рўёбга чиқариш, бунда республикада Ленинград корхоналари ва бирлашмаларининг филиаллари, цехлари, участкалари, қўшма корхоналарини ривожлантириш ҳамда энг янги технологияларни қўлланиш ҳамда уларни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш;

Ўзбекистон ССРда Ленинград шаҳри билан Ленинград областининг халқ истеъмоли моллари, айниқса мураккаб рўзғор техникаси ишлаб чиқарадиган машинасозлик, оғир ва мудофаа тармоқлари корхоналарининг филиаллари, цехлари, участкалари ва қўшма корхоналарини барпо этиш;

фосфогипс, гилмоянинг мавжуд анчагина запаслари, ғўзапояни қайта ишлаш негизида Ўзбекистонда қурилиш материалларини ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ҳар жиҳатдан ёрдам бериш;

1990 йилдан бошлаб тайёрлов ва ёғочни қайта ишлаш хўжалигини ташкил этиш учун Ленинград областидаги ўрмон кесиш фондини, шунингдек ўрмон кесиладиган бошқа районда ёғоч тайёрлаш фондини Ўзбекистонга ижарага бериш;

ресурсларни тежаш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган илғор технологияларни ўзлаштиришда Ўзбекистондаги саноат корхоналарига амалий ёрдам кўрсатиш.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ВА АҲОЛИНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ТАЪМИНОТИНИ ЯХШИЛАШ СОҲАСИДА

Ўзбекистон ССРдан Ленинград ва Ленинград областига янги узилган сабзавот, қовун-тарвуз, мева, хўраки узум, қуруқ мевалар, Шарқ ширинликлари ва бошқа кондитер маҳсулотлари, мева-сабзавот консервалари етказиб беришни кўпайтириш;

Ленинград шаҳрида мева-сабзавот маҳсулоти, қуруқ мева, Шарқ ширинликлари сотиладиган Ўзбекистоннинг фирма магазинларини очиш;

Ўзбекистонда Ленинград шаҳридаги машинасозлик корхоналарининг қайта ишлаш тармоқлари учун, сабзавот-мева омборхоналарини жиҳозлаш ва теплицаларни реконструкция қилиш учун, шунингдек Шарқ ширинликлари ва бошқа кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун ускуналар тайёрлайдиган филиаллари, цехлари ва участкаларини ташкил этиш;

Ленинград областидан Ўзбекистон ССР колхозлари ва совхозларига маҳсулдор наслли зотдор бузоқлар ва уруғлик картошка етказиб бериш;

қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиш, асраш, қайта ишлаш ва сотишда нобудгарчиликни камайтириш масалаларини ҳал этиш учун илмий ҳамкорликни ривожлантириш.

КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ СОҲАСИДА

Ленинград шаҳри ва Ленинград областининг ҳунар-техника билим юртлари ва корхоналарида Ўзбекистон корхоналари учун турли тармоқларда ишловчи малакали ишчи кадрлар тайёрлашни кенгайтириш;

Ўзбекистон ССР йўлланмаси билан Ленинград шаҳри олий ўқув юртларига қабулни кўпайтиришни, студентларнинг ишлаб чиқариш практикасини ва стажировкасини ташкил этишни назарда тутиш;

Ленинград шаҳрининг илмий-тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларининг аспирантуралари орқали фан-техника тараққиётининг нуфузли йўналишлари бўйича Ўзбекистон ССР учун илмий кадрлар тайёрлашни кенгайтириш.

ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТЛАР, МАДАНИЯТ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВА ТУРИЗМ СОҲАСИДА

Илмий-тадқиқотлар соҳасида, лойиҳа-конструкторлик ишларини ташкил этиш ва илм-фан, техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишда ҳамкорликни ривожлантириш. Бунда замонавий технологияларни яратишга алоҳида эътибор бериш;

маданият ва санъат соҳасида ижодий делегациялар ва бадиий коллективларни кенг кўламда айирбошлашни таъминлаш;

биргаликда медицина тадқиқотлари ўтказиш, аҳолини тиббий кўрикдан ўтишини ташкил этиш ва касалликларнинг олдини олишда соғлиқни сақлаш органларининг ҳамкорлигини ривожлантириш;

биргаликда базалар ва маршрутлар тузиб, жумладан чет эллик сайёҳларни ҳам қабул қилишга имкон берадиган туристик алоқаларни ривожлантиришга ёрдам бериш;

табобат муассасалари, санаторийлар, профилакторийлар, пансионатлар, ёшларнинг лагерлари ва пионер лагерларида меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларининг яхши даволаниши ва дам олиши учун шароитлар яратиш.

ТАШКИЛИЙ МАСАЛАЛАР

Мазкур шартнома юзасидан қабул қилинган мажбуриятларни амалда рўёбга чиқариш учун биргаликдаги ишларни мувофиқлаштириб туриш мақсадида:

Тошкентда, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузурида ва Ленинград шаҳар ва область ижроия комитетлари ҳузурида манфаатдор томонларнинг доимий ваколатхоналарини барпо этиш;

1990 йилнинг биринчи кварталида 1990 йил ва ўн учинчи беш йиллик учун конкрет тадбирлар программаси ишлаб чиқиш. Бу ишни амалга оширишни Ўзбекистон ССР Давлат план комитети ва Ленинград шаҳар ижроия комитети ҳамда Ленинград область ижроия комитети план комиссиялари зиммасига юклаш;

мазкур шартномани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган транспорт воситалари ажратиш ва юкларни етказиб бериш учун буюртмаларни биргаликда адо этилиши юзасидан Ўрта Осиё ва Октябрь темир йўллари бошқармалари, шунингдек Ўзбекистон ва Ленинград гражданавиацияси бошқармалари ишини мувофиқлаштириб туришни таъминлаш талаб этилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари
И. КАРИМОВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси
М. МИРҚОСИМОВ.

КПСС Ленинград область комитети ва шаҳар комитетининг секретари
Б. ГИДАСПОВ.

Ленинград шаҳар ижроия комитетининг раиси
В. ХОДИРЕВ.

Ленинград область ижроия комитетининг раиси
Ю. ЯРОВ.

* * *

Республикамиз, Ленинград шаҳри ва Ленинград области ўртасида тузилган шартнома ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, меҳнат ресурсларини ишлаб чиқаришга жалб этиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолининг озиқ-овқат таъминотини яхшилаш, хизмат соҳасини кенгайтириш, илмий ва маданий алоқаларни, туризм ва меҳнаткашларнинг дам олишини ривожлантириш, малакали ишчи кадрлар, мутахассислар ва илмий ходимлар тайёрлаш системасини такомиллаштириш юзасидан конкрет вазифаларни ҳал этишда узоқ муддатга мўлжалланган ўзаро фойдали муносабатлар ўрнатишни назарда тутади. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 10 январь куни бўлиб ўтган мажлисида шу нарса таъкидланди. Шартномани амалга ошириш фақат ижтимоий-иқтисодий аҳамиятгагина эмас, шу билан бирга Ўзбекистон, Ленинград шаҳри ва Ленинград области меҳнат коллективларининг қардошларча ўзаро алоқаларини кучайтиришга қаратилган сиёсий аҳамиятга ҳам эга эканлиги таъкидланди.

Министрлар Совети республика Давлат план комитетига министрликлар, идоралар, бирлашмалар ва корхоналар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети билан биргаликда шартномада ўз ифодасини топган фаолият йўналишлари бўйича бу йилги ҳамкорликнинг конкрет программасини тайёрлашни ва мазкур программани дарҳол Ленинград шаҳар ва область ижроия комитетлари билан мувофиқлаштириб олишни топширди.

Республикамиз номидан аралаш комиссия тузилди ва мазкур комиссиянинг ишчи группалари составн тасдиқланди. Иқтисодиёт ва халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш, саноат, фан-техника тараққиёти, транспорт ва алоқа, қурилиш ва бинокорлик саноати, маданият, халқ маорифи ва кадрлар тайёрлаш, агросаноат комплекси, территориялар ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик — ишчи группалари фаолиятининг йўналишлари ана шулардан иборат.

Тошкент шаҳрида Ленинград шаҳар ва область ижроия комитетларининг ваколатхонаси, Нева бўйидаги шаҳарда эса Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ваколатхонаси очилади. Ўзбекистон ва Ленинграднинг вакиллари республикамизнинг Москвадаги доимий ваколатхонасида ҳам ишлайдилар.

Истиқболга мўлжалланган катта, мураккаб иш бошланди. Масалан, мамлакатга машҳур бўлган электрон техника ишлаб чиқарадиган икки бирлашма, яъни Ленинграддаги «Светлана» ва Тошкентдаги «Фотон» бирлашмалари шартнома туздилар.

Ўзбекистон Фанлар академияси олимларининг истиқболли ишланмалари битимларининг негизи бўлди. Бу олимлар ойнага пуркаб юпқа плёнка ҳосил қиладиган технологияни яратдилар, ушбу плёнкада ёруғлик таъсирида электр энергияси ҳосил бўлади. Доимий ток манбалари тақчил бўлиб турганда буни «абадий манба» десак бўлади...

«Фотон» ана шундай фотоэлементларни ишлаб чиқармоқчи, «Светлана» эса муайян типдаги микросхемалар тайёрлайди. Улар ана шундай буюмларни бир-бирларига юбориб турадилар. Шундай қилиб, ҳар бир шерик икки-уч йил ичида харидоргир мол, яъни батарея зарур бўлмайдиган мактаббоп, чўнтак микрокалькуляторларини оммавий тарзда ишлаб чиқаришни йўлга қўядилар.

«Фотон»дан Нева соҳилларига бошқа кўпгина ҳамкорлик қилиш ришталари ҳам тортилмоқда. Ленинграддаги «Позитрон» заводида тайёрланадиган кўчма рангли телевизорлар учун Тошкентда атайлаб жуда зарур узел, яъни юқори вольтли, ростлаб берадиган столб ишлаб чиқилди ва тайёрланмоқда. Кенг машҳур бўлган «Радуга» телевизорлари тайёрланадиган Козицкий номли завод кучланишни кучайтириб берадиган қурилмалар олади... Ленинграддаги 20 дан кўпроқ корхона аҳли «Фотон» бирлашмасидек ишчан шерикни билади ва қадрлайди.

Ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома амал қила бошлади!

Абдулла Қодирий таваллудининг 95 йиллигига

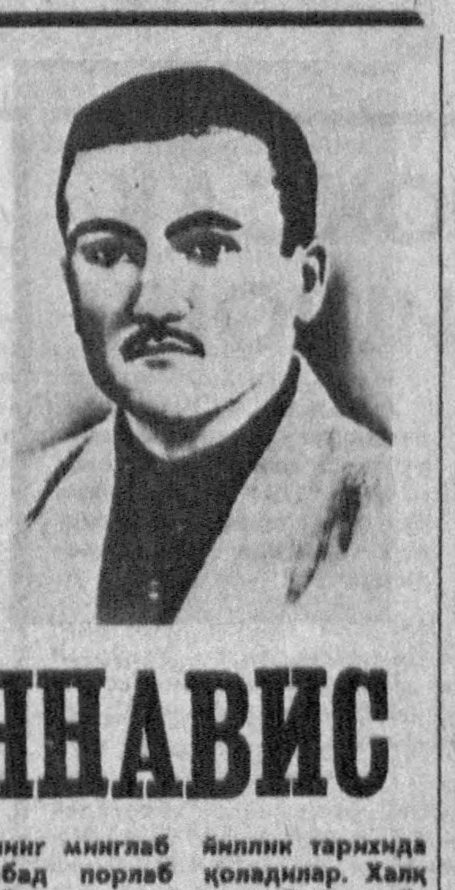

УЛУҒ РОМАННАВИС

Буюк инсонлар халқ ҳаётининг минглаб йиллик тарихида муқаддас чироқдек абадул-абад порлаб қоладилар. Халқ кечмишининг ёруғ онларида бу муқаддас чироқ ёруғи ҳаёт офтоби шуълалари билан жилваланиб, оламни янада нурафшонроқ кўрсатади. Туманли, ғуборли умр йўлларида эса гавҳардек порлаб, қалбларга маърифат ва эътиқод, муҳаббат ва меҳр-оқибат нурларини сочади.

Ўзбек романчилигининг асосчиси, «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён», «Обид кетмон» каби довруғи оламга кетган дурдоналар муаллифи, ҳақиқат ва муҳаббат куйчиси Абдулла Қодирий ана шундай сиймолардан.

Шу кунларда республикамиз меҳнат аҳли, адабий жамоатчилиги халқимизнинг севимли адиби Абдулла Қодирий таваллудининг 95 йиллигини кенг нишонламоқдалар. Бугун 12 январь куни пойтахтимизнинг Алишер Навоий номидаги Давлат академик Катта театри биносида улуғ адиб хотирасига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтади.

Ёзувчи ҳаёти ва ижодига бағишланган материалларни газетамизнинг учинчи саҳифасида ўқийсиз.

СССР ЛЕНИН ВА ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

10 январь куни Москвада Б. С. Угаров раислигида СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида СССР Ленин ва Давлат мукофотлари комитетининг сессияси очилди.

Сессияда 1990 йилги Ленин мукофотларини бериш учун конкурсда қатнашишга асарлар танлаб олинади.

ПАРТИЯНИНГ АГРАР СИЁСАТИНИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК

11 январь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитети вакилларининг таъсис йиғилиши бўлди Йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. И. Икромов очди.

Комитет фаолиятининг асосий йўналишлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитети раиси вазифасини ижро этувчи Р. И. Каримов доклад қилди. Йиғилиш яширин овоз бериш йўли билан уни ана шу лавозимга тасдиқлади. Республика Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитети кенгашининг аъзолари ҳам сайланди. Улар комитет, область ва район агросаноат уюшмалари ва комбинатлари, ижара коллективлари, хўжаликлар, республика агросаноат комплекси ташкилотлари ва корхоналарининг ходимларидир.

Йиғилиш қатнашчилари Низом қабул қилдилар, ташкил этилган комитет ана шу Низом асосида иш олиб боради. Комитет республиканинг мустақил давлат бошқарув органи бўлиб, ўз фаолиятида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига бўйсунади. Республика Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитети партиянинг республикада озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни жадал кўпайтиришга ва агросаноат ишлаб чиқаришини комплекс ривожлантириш масалаларини ҳал этишга қаратилган аграр сиёсатининг ўз вақтида амалга оширилиши учун жавобгардир. Мазкур сиёсатни амалга оширишда раҳбарликнинг маъмурий-буйруқбозлик методларига ҳамда қишлоқ хўжалиги ва маҳсулотни қайта ишлаш корхоналарининг хўжалик фаолиятига «юқори»дан аралашувга бутунлай барҳам берилади.

Йиғилишда янги ташкилотнинг структураси, ходимлар сони ва уни маблағ билан таъминлаш масалалари, 1990 йилги иш плани ҳам кўриб чиқилди.

Таъсис йиғилишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. М Мирқосимов нутқ сўзлади.

Йиғилишда республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Д. Берков иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ФИКРЛАР ҲИЛМА-ХИЛЛИГИ

ВИЛЬНЮС, 10 январь. (ТАСС). Литва ССРда ҳар беш кишидан бири литвалик эмас. Бироқ Вильнюс райони тарихан шундай таркиб топганки, у ердаги аҳолининг кўпчилиги камчиликни ташкил этган миллатлар: 60 фоиздан кўпроғи поляклар, 16 фоизи белоруссдар, 15 фоизи руслардир, Бугун бу ерга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. А. Медведев, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Бразаускас, КПСС Ҳаракат дастурига амал қилувчи Литва Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Бурокявичюс, Белоруссия Компартияси Витебск область комитетининг биринчи секретари В. В. Григорьев келдилар. Улар «Пяргале» («Ғалаба») колхозининг клубида хўжалик меҳнаткашлари, райондаги бошқа хўжаликларнинг вакиллари билан учрашдилар. Республикадаги ва райондаги миллатлараро муносабатлар тўғрисида, Литва Компартиясининг XX съездидан кейин юзага келган муаммолар ҳақида, СССР ва КПССни демократик ривожлантириш йўллари тўғрисида батафсил фикрлашиб олинди.

Йиғилиш аҳли берган саволлар руҳи республикадаги вазиятнинг бир хил эмаслигидан, одамлар янгиланаётган федератив давлатимизнинг тақдиридан, КПСС бирлигидан ташвишланаётганликларини кўрсатиб турибди. Республиканинг камчиликни ташкил этган миллатлари қачон унинг сайлаб қўйиладиган органларида мутаносиб миқдорда ўринларга эга бўлади? Литвадаги иккита партия қандай ғоявий позицияларни маъқуллайди? Литва Компартиясими ёки КПССнинг янгиланган Ҳаракат дастурига амал қилувчи Литва Компартиясими? «Литванинг муваққат аҳолиси» — бу қандай маънони билдиради? Республиканинг кам сонли миллатлари аҳолининг кўпчилигини ташкил этган жойларида автоном территориал бирликлар ташкил этиш тўғрисида ўртоқ А. Бразаускаснинг шахсий фикри қандай? Ана шундай саволларнинг кети узилмайди... Ечимлар биргаликда, кўпинча қизиққонлик билан, ҳиссиётга берилиб, аммо пировард натижасида ўзаро манфаатдорлик ва амалий тарзда изланмоқда. Жамоат мулоқоти йўллари, бегоналашувни бартараф этиш ва можароларга барҳам бериш йўллари изланмоқда. Бугунги кунда республика шундай изланишга муҳтож.

В. А. Медведев партияда демократиялаш йўллари тўғрисида гапириб берди, республикада миллий иноқликка хавф солинаётганлиги муносабати билан ва КПСС тақдиридан хавотирлик билдирган СССР халқ депутати А. П. Бродавский, механизатор С. Сержантович, пенсионер В. Дасевич ва бошқа нотиқларнинг фикрини қўллаб-қувватлади. КПСС Марказий Комитетининг секретари совет кишилари яхши турмушга бўлган орзу-умидларини қайта қуриш билан боғлаётганликлари ва унинг муваффақияти ҳал қилувчи даражада партия сафларининг бирлигига боғлиқ эканлигини таъкидлади.

Кечқурун Вильнюс педагогика институтида бўлиб ўтган учрашув қатнашчилари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг ҳозирги вақтда Литва халқи қандай яшаётганлигини ўша жойнинг ўзида кўриш ва тушунишга интилиш ва шундан кейингина Литва Компартиясининг XX съездидан сўнг вужудга келган вазиятни муҳокама қилиш учун ишни тўхтатганлигини пухта ўйланган вазмин қарор деб баҳоладилар.

В. А. Медведев қуйидагиларни таъкидлади: уч кун давомида бўлиб ўтган кескин ва қизғин мунозаралардан олинган принципиал муҳим таассурот шундан иборатки, Литва аҳолиси қайта қуришни қўллаб-қувватламоқда, улар М. С. Горбачевга ҳурмат ва ишонч билдириб, ўзларининг жуда катта орзу-умидларини унинг республикага келиши билан боғламоқдалар.

Учрашувда сўзга чиққан профессор ва ўқитувчиларнинг вакиллари, студентлар Литва Компартияси XX съезди қарорларини, мустақил Литва Компартиясини қўллаб-қувватлашларини айтдилар. Улар Литва коммунистларининг мустақиллиги тўғрисидаги қарор республикадаги қайта қуриш жараёнлари мантиқига мос эканлиги тўғрисида гапирдилар. Нотиқларнинг анча қимси Литва Компартияси XX съездининг қарорлари билан келгусида Литванинг Совет Иттифоқи таркибидан чиқиши ўртасида қандайдир боғлиқлик бор, деган фикрга қўшилмади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Госплани раиси Ю. Д. Маслюков Вильнюсдаги «Сигма» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини бориб кўриш билан ўз иш кунини бошлади. Мазкур корхонанинг маҳсулоти Совет Иттифоқи халқ хўжалигининг деярли барча тармоқларида кенг фойдаланилиб, чет мамлакатларга экспорт қилинмоқда. Корхона информатиканинг замонавий воситаларини яратиш ва ишлаб чиқаришни таъминламоқда.

Дирекция биносида бўлиб ўтган ва дастлаб соф амалий, ишлаб чиқариш тусида бўлган суҳбат буюмларнинг сифати, «Сигма» бирлашмасидаги техник ва илмий ишланмалар даражасини ошириш йўлларига, иқтисодий мустақиллик шароитида корхонани ривожлантириш истиқболларига тааллуқли бўлди.

«Сигма» бирлашмасининг директори А. Чуплинскас ҳамда ҳисоблаш техникаси ва информатика илмий тадқиқот институти фирмасига кирувчи корхона директори С. Сидараснинг бирлашма олдида турган вазифалар ва муаммолар тўғрисидаги, келгусидаги режалар ҳақидаги ҳикоясида иттифоқдаги кўпгина корхоналар билан мустаҳкам алоқа йўлга қўйилганлиги айтиб ўтилди. Бундай алоқаларни узиш «Сигма» бирлашмаси учун катта талафот бўлур эди. Мамлакатнинг айни академик ва тармоқ фанлари билан ҳамкорлик бирлашманинг илмий имкониятларини анча оширади. Суҳбатда иштирок этган СССР электрон саноати министри В. Г, Колесников ва СССР Фанлар академиясининг вице-президенти Е. П. Велихов бу фикрни тасдиқладилар.

Бироқ ҳозирги вақтда Литванинг ҳамма жойида фикрлашув, табиийки, сиёсий изга кўчди. «Сигма» ходимлари турли нуқтаи назарни баён этдилар. Шундай нуқтаи назарлардан бирида совет федерацияси таркибида корхона муваффақиятли ривожланиши, пухта ўйланган қарорлар рўёбга чиқарилиши, умуман республика муваффақиятли ривожланиши таъминланади деган фикр билдирилди. Бошқа нуқтаи назарда СССР — жуда катта организмдир, шунинг учун алоҳида ажралиб чиққан кичик Литвада тартибни йўлга қўйиш осон бўлади, дейилмоқда.

Цехлардан биридаги учрашув сиёсий митингга айланиб кетди. Ю. Д. Маслюковни қуршаб олган кишилар тинч мулоқотлар олиб борилиши, бир-бирларининг фикри ҳурмат қилинишини, ҳамжиҳатликни ёқлаб чиқдилар. Айни пайтда цехга олиб келинган транспарантлар орасида совет федерацияси, КПСС ҳаракат дастурида қолган Литва Компартияси учун муроса қилиб бўлмайдиган, ҳақоратомуз шиорлар ҳам бор эди.

Кеча Клайпедада, кескин мунозара вазиятида ўтган шаҳар партия фаоллари билан учрашув чоғида бўлганидек, ҳозир ҳам «Сигма» бирлашмасида Ю. Д. Маслюков ўз суҳбатдошларига мурожаат қилиб, КПСС таркибидан чиқишини эълон қилган ЛКП билан КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи республика Компартияси ўртасида келишмовчиликларга қараганда умумийлик анча кўпроқ эканлигига эътиборни қаратди. Ҳиссиётлар ҳамда ўзаро таъналар ва айблашларга интилиш эмас, балки реалликларга сергаклик ва вазминлик билан ёндашув, ҳамкорлик усулларини ишлаб чиқиш республикадаги вазиятни нормаллаштириш имконини беради. Бу фикр партия, давлат, шунингдек хўжалик ва иқтисодий соҳаларда республика-иттифоқ муносабатлари муаммоларига ҳам таалуқлидир. Энг асосий фикр шошма-шошарлик билан қарорлар қабул қилмаслик, сохта хаёлларга берилмаслик, суверен совет республикалари федерациясига путур етказмай, балки уни прогрессив асосда мустаҳкамлаш ва янгилашдан иборат. Мулоқот имконияти чекланмаган, келишув йўли ёпиб қўйилмаган, деди Ю. Д. Маслюков.

Шу куни радиоўлчов асбоблари заводининг коллективи билан бўлиб ўтган учрашув чоғида корхона меҳнаткашларининг асосий кўпчилиги Совет Иттифоқининг бузилмаслиги ва мустаҳкамланишини ёқлаб чиқдилар. Республиканинг баъзи оммавий ахборот воситалари тутаётган йўл қораланди. Ана шу оммавий ахборот воситалари пухта ўйланган қарорлар қабул қилишни қийинлаштирадиган вазиятни вужудга келтирмоқдалар.

Кечқурун республика Министрлар Советида Литва ССРнинг ўзини ўзи пул билан таъминлаш ва хўжалик ҳисобига ўтиши муаммолари батафсил кўриб чиқилди, жумладан Иттифоқ аҳамиятидаги корхоналарни Литва ССР ихтиёрига ўтказиш шартлари билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг Литвага келган бошқа қатнашчиларининг учрашувлари ҳам давом этди. СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Никитин кун бўйи Радвилишкис районида бўлди ва бу ерда район деҳқонлари ҳамда мутахассислари билан батафсил суҳбатлашди. СССР Халқ таълими давлат комитетининг раиси Г. А. Ягодин Вильнюсдаги инженерлик-қурилиш институтининг ўқитувчилари ва студентлари коллективи билан, Укмерге районининг фаол ўқитувчилари билан учрашди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов ва Вологда область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Купцов Алитус ип газлама комбинатининг меҳнаткашлари билан суҳбатлашдилар.

Вильнюсда илм-фан, ижодкор зиёлилар вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувлар ярим кечагача давом этди. Учрашувларда академик Е. П. Велихов, шоир Б. И. Олейник, СССР халқ артисти М. А. Ульянов қатнашдилар.

Республика учун оддий бўлмаган ҳамда келажак тўғрисидаги ғамхўрлик, фикр-ўйлар ва хавотирлик билан тўлиб-тошган мана шу кунларда Литва аҳолиси М. С. Горбачевнинг бу ерга келишини ва у билан бўладиган учрашувларни кутмоқда.

Дунё овози

ҲУКУМАТ ТАШВИШДА

Аҳолининг жадал суръатлар билан кўпаяётганлиги Ҳиндистон ҳукуматини жиддий ташвишлантирмоқда.

Ҳукумат мамлакат аҳолисининг ҳаддан зиёд кўпайиб кетиши оқибатида жиддий ижтимоий-иқтисодий муаммоларнинг кескинлашишига йўл қўймаслик мақсадида бир қанча муҳим программаларни амалга оширмоқчи. Ҳиндистон демографларининг Деҳлида бўлиб ўтган конференциясида соғлиқни сақлаш ва оила фаровонлиги министрлигининг секретари Мира Сетх шу ҳақда гапирди.

У туғилишнинг ҳозирги суръатлари сақланиб қоладиган бўлса, ҳозир 807 миллион кишини ташкил этаётган республика аҳолиси 2035 йилга бориб икки баравар кўпайишини таъкидлади. Сайёрамиздаги қуриқликнинг атиги 2,4 фоизини эгаллаб турган Ҳиндистонда ҳозирнинг ўзидаёқ бутун инсониятнинг қарийб 15 фоизи яшаяпти. Ҳиндистон ҳукумати яқин вақт ичида туғилиш суръатларини кескин қисқартиришга эришиш ниятида. Ҳозир ҳар икки минутда ҳинд оилаларида янги чақалоқ дунёга келмоқда. (ТАСС).

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ПАНАМА. Панама инсон ҳуқуқлари комиссиясининг ижрочи директори Рауль Эскофферп бу ташкилот ҳозирча АҚШнинг республикага қилган қуролли босқинчилиги давомида фақат 207 нафар граждан ҳалок бўлганлигини тасдиқлай олганини таъкидлади. Унинг сўзларига қараганда, комиссия пойтахтдаги икки госпиталдан ҳануз маълумот ололмаяпти. Америка солдатлари босқинчиликнинг дастлабки кунларида ўлдириб, хуфиёна кўмиб юборганлар тўғрисида ҳам ҳеч қандай маълумот йўқ.

МАНАГУА. Никарагуа мудофаа министрлиги бу мамлакатдаги контрасларга шерик бўлган группа фош этилиб, қамоққа олинганлигини хабар қилди. «Радио Сандино» радиостанцияси орқали эълон қилинган хабарда таъкидланишича, мамлакат шимолидаги Хинотега департаментида яшовчи қамоққа олинган саккиз киши ёлланма каллакесарлар чоғроқ отрядларининг Гондурас территориясидан Никарагуага суқилиб киришига ёрдамлашиб, уларни зарур маълумотлар ва озиқ-овқат билан таъминлаб турган.

МАНИЛА. Филлипин президенти Корасон Акино мамлакатда янги ҳарбий тўнтариш хавфи сақланиб қолаётганлигидан огоҳлантирди. Биз ҳали вазиятни тўла нормаллаштиришгача бўлган оғир йўлни босиб ўтишимиз лозим, — деб таъкидлади у. — Биз ўтган йилнинг декабрь ойидаги фожиали воқеалар мамлакатга етказган оғир жароҳатлардан халос бўлганимизча йўқ.

Маълумки, 1989 йилнинг 1 декабрида Филиппин қуролли кучларининг айрим бўлинмалари К. Акинога қарши энг катта ҳарбий исён кўтаришган ва натижада 100 га яқин одам ҳалок бўлган эди.

(ТАСС).

АЯНЧЛИ КУЛФАТ

Очлик ва қашшоқлик! Бу аянчли кулфат ҳозирги кунда мозамбиклик кўпчилик қочоқларнинг бошига тушган бало бўлди. Бу ҳам етмагандек, улар ўзлари туғилиб ўсган жойлардан олис маконларда яшашга мажбур бўлмоқдалар. «Мозамбик миллий қаршилик кўрсатиш ҳаракати» деб аталган безорилар тўдасининг тез-тез уюштираётган босқинларидан қўрқувга тушган кишилар ўз юртларини тарк этиб кетаётирлар.

Қочоқлар хавфсиз деб ҳисоблаган районлар одатда яшаш учун ноқулай ерлар бўлиб, ҳосилдорлик жуда паст. Шунингдек, ўтиб бўлмас чакалакзорлардан иборат. Мозамбик ахборот агентлигининг маълумотларига кўра сўнгги уч ой мобайнида Мемба районида очлик ва мухтожликдан 4800 киши ҳалок бўлган. Уларнинг кўпчилиги аёллар, кексалар ва болалардир.

Суратда: мозамбиклик аёл тасвирланган. У фарзанди қорнини тўйғазиш учун нима беришини билмайди.

МИА—ТАСС сурати.

ВИДЕОКАССЕТАГА ИШҚИБОЗЛИК

Ўтган йили америкаликлар видеофильмлар ёзилган кассеталарни харид қилиш ва прокатга олишга, айниқса катта пул — 2,2 миллиард доллар сарфладилар. Бу 1988 йилдагига нисбатан деярли 40 фоиз кўпдир.

Видеомагнитофон эгалари эътиборини ҳаммадан ҳам кўпроқ «Уонер бразерс» компанияси суратга олган «Бэтмен» саргузашт фильми жалб қилди. Зулмат кучлари билан курашувчи кўршапалак—одам тўғрисидаги ана шу фантастик картина ёзилган 11 миллионта кассета сотилди.

БЕОРОМ ҚАЛБ

Ушбу суратда кўриб турганингиз Юсуфали ота Пирматов ўтмиш йилларнинг қаҳатчилигини ҳам, уруш йилларининг суронли воқеаларини ҳам бошидан кечирган. Курск-Орёл ёйидаги қирғинбарот жангда қатнашиб, майдондан ғолиб чиққан.

Сиз билан бизнинг орамизда пири-бадавлат бўлиб, бугунги тинч, аммо қийин кунларимизнинг ҳам шоҳиди бўлиб юрган отахон 70 ёшни қоралаяптилар. Аммо табиат ато этган хотира тиниқлиги, кучлилиги бобида Юсуфали Пирматовга ҳар қандай ёшдаги кишининг ҳам тан бермай иложи йўқ. Халқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўнлаб жабҳаларига тааллуқли юзлаб факт ва рақамлар, атамалар, номлар, шунингдек куррамиздаги турли давлатлар, улар ҳаётига доир фактлар, халқаро воқеалар тафсилотларини отахон ёд биладилар. У кишининг суҳбатини тингласангиз, истаган мавзу, истаган саволингизга жавоб топасиз. Сўзга чечан отахон рус тилини ҳам яхши биладилар. Зеро, Юсуфали ота 43 йилдан буён лекторлик қилади. Тошкент областининг Олмалиқ ва Ангрен шаҳарларида, Оҳангарон Пискент, Ўрта Чирчиқ, Бўка районларида одамлар у кишини лектор сифатида яхши танийдилар. Айни шу кунларда отахонни турли корхона ва ташкилотлар, хўжаликларда, маҳалла-куй, мактаб ва ҳатто мачитларда учратасиз. Турли масалалар — мамлакатимиз ва республикамиз иқтисодиёти, маданияти, тил, миллатлараро муносабатлар, халқаро воқеалар ҳақида, шунингдек, СССР халқ депутатларининг иккинчи съезди, партия ва ҳукуматимизнинг ҳужжатлари, Ўзбекистон Компартиясининг сайловолди ҳаракат дастурида қўйилган масала ҳамда мавзуларда суҳбат олиб борадилар.

Юсуфали ота Пирматов ҳаёт фаолиятида колхозчи ва ишчи бўлиб ҳам, юридик мактабда ўқигач, ўқитувчи бўлиб ҳам меҳнат қилган. 1980 йилдан буён пенсияда бўлишига қарамай, ҳамон тиниб-тинчимайди. Куни кеча отахон редакция эшигини қоқиб, ҳузуримизга ташриф буюрганликларидан, икки оғиз ўгитларини биздан аямаганидан бошимиз кўкка етди. Одатда биз кексалар ҳақида мулоҳаза юритганимизда, уларни эскича қолипда фикрлайди, дейишга ўрганиб қолганмиз.Мен Юсуфали ота билан гурунглашганимда замон билан ҳамнафас, фикри теран замондошимизни кўрдим. Унинг сўзи ҳозирги янгиланиш даврининг руҳи билан ҳамоҳанг. Қанийди, бугунги ёш лекторларимиз ҳам ана шундай отахонларимиздан ўрнак олсалар. Зеро, орамизда ана шундай фидоий инсонлар, ҳаётнинг минглаб чиғириқларидан бардам ўтиб, бой тажриба тўплаган ветеранлар бор. Биз уларга ҳар қанча ҳавас қилсак, ибрат олсак арзийди!

О. НАЗАРОВ.

В. Молгачев олган сурат.

ЮКСАК ИШОНЧ

Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш давом этмоқда. ЎзТАГ мухбирлари рўйхатга олинган номзодлар тўғрисида хабар қиладилар:

269-Қўғай сайлов округидан — Наманган область Учқўрғон районидаги «Учқўрғон» совхозининг бригада бошлиғи С. Ботирқулова.

* * *

346-Сурхон сайлов округидан — СССР агросаноат банки Ўзбекистон республика банки правлениесининг раиси Э. Д. Боқибоев.

* * *

Партия XX съезди номли 429-сайлов округидан — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ишлаб чиқарувчи кучларни ўрганиш кенгашининг раиси И. Искандеров; Фарғона область Киров районидаги Партия XX съезди номли совхознинг бўлим бошлиғи Т. Отабоев.

* * *

490-Бўстон сайлов округидан — Қорақалпоғистон АССР Элликқалъа район марказий касалхонасининг кардиолог-врачи П. Ражапова.

* * *

32-Навоий сайлов округидан Тошкент шаҳар 159-қурилиш тресги 9-қурилиш бошқармасининг бригада бошлиғи В. В. Миллер ва Тошкент кўн-мўйна заводининг бичиқчиси С. А. Зияева.

● *Қайта қуриш нишоналари*

ЎНГЛАНИШ САРИ

САМАРҚАНД ЧОЙ ҚАДОҚЛАШ ФАБРИКАСИДА ИНСОН ОМИЛИГА ЭЪТИБОР КУЧАЙТИРИЛИБ, АҲВОЛНИ ЯХШИЛАШ ЙЎЛИДА ДАСТЛАБКИ ОДИМЛАР ТАШЛАНЯПТИ

Фабрика ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажми жиҳатидан мамлакатдаги турдош корхоналар орасида олдинги ўринлардан бирини эгаллайди. Агар тўрт-беш йил илгари 22 минг тонна атрофида чой тайёрланган бўлса, ҳозир савдо шохобчаларига 30,5 минг тоннадан зиёд маҳсулот жўнатилмоқда.

Лекин фабрикада анчагина ижобий ўзгаришларга эришилган бўлса-да, маҳсулот сифати ҳамиша ҳам талабга жавоб бермаслиги, техник-иқтисодий кўрсаткичлар қониқарсизлиги, энг ташвишлиси — корхонада маънавий-психологик муҳит соғлом эмаслиги кўпчиликнинг диққат-эътиборини тортиб келяпти. Чунки тарихан ва иқлим шароитига кўра чойни севиб истеъмол этадиган республикамиз аҳли бундай яккаю ягона корхонадаги вазиятга бефарқ қарай олмайди.

1989 йилнинг июнь ойида чой қадоқлаш фабрикасида ёнғин содир бўлганлиги, катта моддий зарар кўрилганлиги бу ерда аҳвол мураккаб эканлигини яна бир бор кўрсатди. Шу кўнгилсиз воқеадан кейин корхонада иш мароми янада издан чиқди. Фабрика ой сайин истеъмолчилардан ўнлаб, юзлаб тонна маҳсулот қарздор бўлиб қолаверди. Аҳвол июль, август ойларида ҳам ўнгланмади. 1989 йилнинг саккиз ойлик якунларига кўра, савдо шоҳобчаларига планда белгиланганидан 485 тонна чой кам етказиб берилди. Бошқа техник-иқтисодий кўрсаткичлар ҳам кўнгилдагидек бўлмади. Бу, табиийки, ишчи-хизматчиларнинг ойлик маошларига салбий таъсир этди.

Область партия, совет органлари, «Узпищепром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси корхонадаги аҳволни ўнглаш учун фабрика раҳбариятини ташкилотчи, ишчан, омилкор кадрлар билан мустаҳкамлаш, коллективдаги маънавий муҳитни соғломлаштириш, тартиб-интизомни яхшилаш, ишлаб чиқаришга фан-техника ютуқларини жорий этишни жадаллаштириш зарур деган хулосага келдилар. Шу ерда илгари узоқ йил меҳнат қилган Эркин Ашуров директорликка қўйилди. Корхонадаги асосий ишлаб чиқариш бўғинлари ҳам ишбилармон кадрлар билан мустаҳкамланди.

Мана, орадан қарийб олти ой вақт ўтди. Корхонада ижобий ўзгаришлар юз бердими, 1989 йил бошидан давом этиб келаётган қарздорлик ўрни қопландими? Дастлабки ой — сентябрнинг ўзидаёқ кўрсаткичларда кескин ўзгаришга эришилди. Пландаги 2.655 тонна ўрнига 3.167 тонна чой қадоқланиб, савдо шоҳобчаларига жўнатилди. Кўзда тутилганидан 502 тонна кўп маҳсулот тайёрланди. Саккиз ойлик натижаларига кўра, корхонанинг қарздорлиги 485 тоннани ташкил этганлигини эсласак, қолоқлик бир ойнинг ўзидаёқ бартараф қилинганлигига ишонч ҳосил қиламиз. Ҳатто унга қўшимча равишда 17 тонна маҳсулот тайёрланиб, уч квартал плани ҳам зиёда адо этилди.

Дастлабки муваффақиятдан руҳланган коллектив октябрь ойида ҳам суръатни бўшаштирмади. Давлат буюртмасида белгиланганидан 103 тонна кўп чой қадоқланди. Шунга мувофиқ бошқа кўрсаткичлар ҳам яхшиланди. Корхона ишчи-хизматчилари кейинги ойларда ҳам унумли меҳнат қилмоқдалар.

Хўш, деярли олти ойдаёқ бундай кескин ўзгаришларга эришилганлигининг боиси нимада? Шундай савол билан Эркин Ашуровга мурожаат этдик:

— Коллективда кўтаринки кайфият юзага келганлиги ҳақида тўхталай. Бу ишчи-хизматчиларга нисбатан бўлган муносабатнинг ўзгарганлиги билан изоҳланади. Энг оддий салом-аликдан тортиб, ҳар бир кишининг ҳол-аҳволини, оиласини сўраб-суриштириш, агар зарур бўлса, у ёки бу эҳтиёжларини ҳал этишга кўмаклашиш, коллектив аъзоларининг унумли меҳнат қилиб, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари, саломатликларини мустаҳкамлашлари учун ғамхўрлик кўрсатиш одамларнинг руҳини кўтаряпти. Октябрь ойида беш ишчига уй ажратилди. 100 ишчи-хизматчига дала ҳовлиси бериш масаласи ҳал қилинди. Корхона ўзининг дам олиш маскани учун Жомбой районидан 6 гектар майдон олди. Ҳар бири 36 оилага мўлжалланган иккита турар жой биносини лойиҳалаш бошлаб юборилди. Шунингдек, ишчи-хизматчиларни қишин-ёзин сабзавот билан таъминлайдиган теплица барпо этиш юзасидан қурилиш ташкилоти ва корхона ўртасида шартнома тузилди. Фабрикадаги финча ҳаммом, чўмилиш ҳавзаси, жисмоний тарбия, даволаш ва бошқа муолажа шаҳобчаларида илгари пулли хизмат кўрсатиларди. Эндиликда бу харажатлар корхона кўрган фойда ҳисобидан қопланмоқда.

Ишчи ва хизматчиларни моддий рағбатлантириш корхонанинг молиявий аҳволига, маблағлар доимо ҳаракатда бўлиб туришига, шартнома тузилган ташкилотлар билан ҳисоб-китоб ишларини пухта олиб боришга боғлиқ. Фабрика омборларида узоқ йиллардан бери ялтироқ қоғознинг 100 тоннадан зиёди фойдаланилмай ётган эди. Октябрь ойида улар ишлатилиб, қарийб 70 минг сўм маблағ корхона кассасига кирим қилинди. Ташкилотлар билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилинмаганлиги оқибатида улар фабрикадан қарздор бўлиб келганлар. Сентябрь ойининг бошларида бу кўрсаткич 3 миллион 78 минг сўмни ташкил этганди. Кейинги вақтда савдо ташкилотларидан 1 миллион 600 минг сўм қарз ундириб олинди.

Ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштирмасдан, янгиликларни жорий этмасдан туриб ютуқларга эришиб бўлмайди. Фабрика бош инженери Абдулла Аҳмедов етакчилигидаги мутахассислар АҚШдан сотиб олинган компьютерларни ишга солдилар. Бошқа жойлардан келтиришда қийинчилик туғилаётган эҳтиёт қисмларни Самарқанддаги заводларда тайёрлаш ҳақида бош қотириб, дастлабки натижаларга эришилди. Шундай йўналишдаги изланишлар изчил давом эттирилмоқда.

Маошни ошириш, қулайликлар яратиш, янгиликларни жорий этиш билан тўла муваффақиятга эришиб бўлмайди. Ҳар бир киши чин дилдан, илҳомланиб, қаноатланиб ишлаши учун унинг қалбини маънавият нури ёритиб туриши ҳам зарур. Яъни, инсон шундай руҳият билан қамраб олиниши керакки, у кекса авлоднинг ишини давом эттираётганлигини, анъаналар барҳаётлигини ҳис этсин, ўз қадрдон коллективидан фахрланиш туйғуси сезилиб турсин. Шуларни ўйлаб, корхона уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши фаолияти билан танишдик. Афсуски, унинг иши бўшашиб кетган экан. Ёшларга таъсир ўтказиш, тарбиялаш билан боғлиқ тадбирлар йўқ даражада. Темирйўл район Уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси Борис Семёнович Волчок билан маслаҳатлашиб, авлодлар учрашувини ўтказишга, шу тадбир орқали улар ўртасидаги ворисликни пайвандлашга қарор қилдик. Фабрикада узоқ йиллар ишлаб, пенсияга чиққан 70 нафардан зиёд отахон ва онахонни шодиёнага таклиф этдик. Бугунги учрашув қандай ўтишига ўзингиз гувоҳ бўласиз.

Авлодлар учрашуви ғоят таъсирли ўтди, муҳим ғоявий-тарбиявий аҳамият касб этди. Фабрикада йигирма йил ишлаган Владимир Матвеевич Мельцин шундай деди:

— Таклифномани олганимда шундай тўлқинланиб кетдимки, асти қўяверасиз. Биз, ветеранларни ўз давраларига чорлашгани мамнун этди. Эски қадрдонлар билан дийдор кўришдик, елкама-елка ишлаган вақтларимизни эслашдик. Энг асосийси — бугун бизнинг ишимизни давом эттираётган ёшлар қуршовидамиз. Имкониятдан фойдаланиб, уларга «Учрашувга келганларнинг кўпчилиги шу корхонада 25-40 йиллаб меҳнат қилишган, обрў-эътибор қозонишган, орден ва медаллар билан тақдирланишган, ҳаётда ўз ўринларини топишган», дегим келади.

Кечага республика Сатира театри вакиллари янада файз киритишди. Бош режиссёр, Ўзбекистон ССР халқ артисти Бахтиёр Ихтиёров, республикада хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ҳайрулла Саъдиев ва Асрор Тошканбоевлар ўз санъатлари билан йиғилганларни хушнуд этишди.

Учрашувдан сўнг ишчи Зуҳра Ёқубова билан суҳбатлашдик:

— Ҳар куни ишга келиб-кетиш, дастгоҳ олдида бир хил юмушни бажариш кейинги пайтда мени зериктираётганди, — дейди у. — Бугун юрагимдаги бўшлиқ ўрнини фахрланиш туйғуси эгаллади. Мен қатори ёшлар ветеранларимиз шунчалик кўплигини, улар бу фабрикада ўттиз-қирқ йиллаб ишлаганлигини, ҳурмат қозонишганлигини билмас эдик. Кўнглимизга ёруғ нур киргандек бўлди...

Корхонада ўнгланиш сари дастлабки одимлар қўйилган бўлса-да, ҳали кўпгина қийинчиликлар енгиб ўтилиши, муаммолар бартараф этилиши зарур. Инсон омилига эътибор янада кучайтирилса, ғамхўрлик оширилса, навбатдаги довонлар ҳам забт этилишига шак-шубҳа йўқ.

С. САИДАЛИЕВ,
Самарқанд области.

Абдулла Қодирий таваллудининг 95 йиллигига

УЛУҒ РОМАННАВИС

Нур билан йўғрилган

Биз хорижда хизмат қилган ёшлик йилларимизда олис-олисларда қолган она юртни, дўппи билан сув ичган булоқларни, тиззадан тупроқ кечиб юрган қишлоқ кўчаларини соғинамиз. Дўппи-дўппи ўрик териб, қизларга тутган чоғларимиз, пода кутиб ўмбалоқ отиб ўйнаган сойликлар, сув сепишиб чўмилишган анҳорлар кўз олдимиздан кетмайди. Кечалари даштдаги чайлаларда бир-биримизнинг пинжимизга суқулишиб ётарканмиз, қишлоқ қизларининг мулойим чеҳраларини, ҳазил ва шўх лапарларини қўмсаймиз, қўмсаймиз-у, бутун вужудимиз билан киндик қонимиз тўкилган она тупроққа талпинамиз... Ана шундай пайтларда, буюм халтамни очиб, ўқ-дори, қаттиқ нон ва консерва қутилар орасида ётган «Ўтган кунлар»ни оламан. У соғинган қалбларимизга аллақандай таскин беради, ташна дилларимизни нима биландир қондиргандай бўлади. Биз Отабек-Кумуш саргузаштининг мунгли ва ёруғ саҳифаларини қайта-қайта ўқирканмиз, гўё суюкли қишлоғимизга бориб келгандай, қариндош-уруғ, ёр-биродарларимиз билан дийдор кўришгандай бўламиз... Нур билан йўғрилган севги саҳифалари эса... ўз севгилиларимизни эслатади. Биз гўё олис-олисларда қолган қишлоқ қизларини кўргандай, уларнинг шўх қилиқлари, ҳазил мутойибалари, куй ва қўшиқларини эшитгандай бўламиз... Ҳа, халқимизнинг баъзи иллатларини шафқатсиз фош этган, айни замонда энг яхши урф-одатларини, ўзига хос фазилатларини ажиб бир шоирона муҳаббат билан тараннум этган бу улкан асар белимизга қувват, кўнглимизга далда берар эди. Шунинг учун ҳам мен бу китоб ва уни яратган буюк инсон олдида ҳамиша бош эгаман, қўлим кўксимда ҳамиша таъзим қиламан.

* * *

Бугун «Меҳробдан чаён»ни қайта ўқиб чиқдим. Роман ғалати таассурот қолдирди менда.

Китобни очишим биланоқ фақат Абдулла Қодирийгагина хос бўлган бўлакча бир миллий руҳ, илиқлик, самимият ва меҳр юрагимни жиз эттириб, дилимни равшан қилди.

Романнинг илк саҳифаларида ёзувчи менга, лабида табассум, суюкли фарзандларининг ўйинини кузатиб, уларнинг шўхлик ва эркаликларидан завқланиб, айвонда чой ичиб ўтирган меҳрибон отага ўхшаб кўринди.

Одил ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

БИЗНИНГ ҚОДИРИЙ

ҲАР бир асрнинг ўз арбоблари бор. Вақтлар ўтар, асрлар ўтар, келажак авлодлари XX аср тарихи ҳақида гап юритгудек бўлса, ўзбек халқи номини безаб турган сиймолар қаторида Абдулла Қодирий номи биринчилар сафида тилга олиниши шубҳасиз.

Абдулла Қодирий Лев Толстойга ўхшаб дунёга донғи кетиб, бўйи баробар келадиган жилд-жилд китоблар ёзиб қолдирган адиблардан эмас. Баъзи бир рус ва Шарқ адабиёти вакиллари сингари ижтимоий ҳаёт оламида жавлон уриб, ҳаётидан катта қониқиш ҳосил қилиб ўтиб кетган арбоблардан ҳам эмас. Унинг умри жуда қисқа бўлди, ёзган асарлари бор-йўғи икки роман, битта қисса ва бир неча майда асарлар. Бироқ бирор халқ вакили «Адабиётингиз борми», деб сўрайдиган бўлса, биринчи галда Қодирийни назарда тутиб, иккиланмасдан «Ҳа, бор!» деса жавоб хато бўлмайди.

Абдулла Қодирий мамлакатда сиёсий ҳаётнинг чигал даврида яшади, унинг ижоди ҳам ўша чигал даврлар маҳсули.

XX аср бошлари... Шарқ халқларининг ўз қадр-қиммати, тарихда тутган ўрни хусусида ўйлай бошлаган кезлари. Бу даврда тараққиёт — инқилобий кўтарилиш — маърифатпарварлик — жадидизм оқими шаклида кўпроқ ривожланди. Абдулла Қодирий ҳақиқат шу томонда бўлса керак деган умид билан бу оқим таъсирида бўлди. Шу йўналишда у қатор прозаик ва драматик асарлар ёзди. Бунинг учун танқидчи ва адабиётшунослар томонидан қаттиқ танқид қилинди. Ҳатто у синфий душман деб эълон ҳам қилинди.

Инқилоб йиллари... Бу йилларда унинг дунёқарашида қандайдир тебранишлар бўлгандир, бироқ адиб сидқидиллик билан ўзлигини англаган халқнинг зулматдан халос бўлишининг йўли фақат «Октябрдир» деб ҳисоблади. Ўша пайтларни эслаб кейинчалик ўз таржимаи ҳолида ўзини «марксизм ва ленинизмнинг ҳароратли шогирди» ,деб билди. Инқилоб уни қай хизматга чорласа, шу томон борди. Бироқ бадиий ижод инқилоб — тараққиёт учун қайтмас-қайрилмас қурол эканини у яхши билар эди. Шу сабабдан аксарият вақтини ижодга бағишлади.

Илк асарлариданоқ эришган ютуқлар Абдулла Қодирийни янги-янги довонларга чорлаши табиий эди. Фаол ҳаётдан олган таассуротлари туфайли унинг ижод олами кенгайиб, юзага чиқишни кутар эди. Бу талабга жавоб берадиган бирдан-бир майдон катта жанр — роман эканини англади у. Ҳаёт бениҳоя мураккаб эди. Вазият Абдулла Қодирий сингари жасоратли ёзувчини талаб қилар эди. Бу ишга у тарих ҳукмини бажо келтирмоқчи бўлган адиб сифатида қўл урди.

ЎЗБЕК адабиётида «роман» сўзи ишлатилса ҳам Абдулла Қодирийгача том маънодаги роман йўқ эди. Ҳа, Абдулла Қодирий том маънодаги ўзбек романини — «Ўтган кунлар»ни яратди. Роман алоҳида китоб шаклида эълон қилингач (1926 йил), нафақат ўзбек халқи, балки бутун туркий халқлар орасида кенг тарқалди ва адибга чексиз шуҳрат келтирди. Муваффақиятнинг сабаблари ҳам бор эди. Абдулла Қодирий асари дунёдаги романчилик мактабларидан фарқли ўлароқ дунёга келди. Адиб учта ажойиб анъанани бирлаштирди. Булар туркий халқлар оғзаки ижодидаги кенглик, ўзбек классик адабиётига хос юксак гуманизм, ғарб адабиётига хос ижтимоий драматизм. Бу уч анъанани бирлаштиришнинг ўзи улуғ новаторлик эди.

Бундай қараганда, «Ўтган кунлар» романининг сюжети оддийгина муҳаббат «можароси»дан иборат бўлиб кўринади. Тошкентлик савдогар бойвачча иш юзасидан Марғилонга келиб, тасодифан савдогар оиланинг гўзал қизига ошиқ бўлиб қолади. Қиз ҳам биринчи назардаёқ унга кўнгил қўяди. Воқеа мазкур икки ёш муҳаббати атрофида кечади. Бироқ муҳаббат «можароси» адиб учун мақсаддан кўра восита эди. Абдулла Қодирий асарнинг биринчи саҳифаларидан бошлаб муҳаббат «можароси»ни даврининг ижтимоий ва сиёсий ҳаёти билан боғлайди. Икки ёш муҳаббати XIX аср ўзбек ҳаётига мос миллий тарқоқлик — Қўқон хонлиги ва ўзига мустақил Тошкент ҳокимлиги орасидаги муаммолар гирдобига тушиб қолади. Бу зиддият шу даражада мураккаб ва шу даражада нозик эдики, арзимаган сабаблар билан севишганлар бошларига оғир кўргиликлар тушади.

Шу тарзда Отабек ва Кумуш муҳаббатлари жозибасини тўла англаб олиш учун вилоятнинг сиёсий аҳволига боғлиқ зиддиятнинг ўзи ҳам етарли кўринади. Бироқ ёзувчи бунга қаноат қилмайди. У қаҳрамонларини ҳаётнинг мантиқидан келиб чиқадиган бошқа бир ҳақиқат олови тобидан ўтказишни лозим кўрди. Бу — ота-она орзуси эди.

Тўғри, маиший муҳит тасвирида адиб ўз қаҳрамонларини ҳадеб тубсиз жар лабига олиб бориб, китобхон дилини ларзага сола бермайди. Бу ўринларда воқеа сиёсий ва ижтимоий йўналишдан ўша даврга хос урф-одатларни кўрсатиш йўналишида боради. Воқеа тасвири бироз сокинлашгандек туюлади. Бироқ бу сокинлик кетида катта «портлаш» борлиги сезилиб туради. Натижада Отабек ва Кумуш қисматлари китобхонни аввалгидан ҳам кўра кўпроқ қизиқтиради, уни бутунлай ўзига тортади. Воқеалар шу билан якунланадики, сиёсий ва иқтисодий иғво зарбаларидан жасорат билан ўтган Отабек ва Кумуш ота-она орзуси билан боғлиқ зарбага бардош бера олмайдилар. Ҳаёт мантиқи ўзи шундай эди. Шунинг ўзида катта маъно бор эди. Яъни Отабек ва Кумуш фожиалари XIX аср Туркистон ҳаётига хос иқтисодий, сиёсий ва маиший ҳаётдаги зиддиятлар — қолоқлик, жаҳолат натижаси сифатида тасвирланди.

Роман мазмуни ўзининг шу жиҳатлари билан у ёзилган пайтда ғалаба қозонган инқилобий ҳаракатга, фақат бугина эмас, умуминсоний тараққиёт билан бевосита боғлиқ эди. В. И. Лениннинг Лев Толстой «рус инқилобининг кўзгуси» деган сўзларини Абдулла Қодирий ижодига ҳам татбиқ этиш мумкин. Фақат битта фарқи шунда эдики, Л. Толстой ўз кўзгусида рус инқилобини ҳали у рўй бермасдан олдин кўрсата олди. Абдулла Қодирий эса Ўрта Осиёда рўй берган бурилишлар моҳиятини инқилоб ғалабасидан кейин ўз ижод кўзгусида кўрсатиб берди.

Роман халқ ҳаётига тегишли турли муаммоларни акс эттиришга қодир жанр. Абдулла Қодирий жанрнинг имкониятларидан тўла фойдаланди. Булар — миллатлар, уруғлар, ўлкалар орасида рўй бериб турадиган зиддиятлар. Булардан яна бири шимолий қўшни бўлмиш чоризмнинг мустамлакачилик сиёсати таҳликаси эди. Бу зиддият романда батафсил тасвирланмайди. Лекин унинг мавжудлиги билиниб туради.

Юсуфбек ҳожи ва Отабек ўз даврининг тараққийпарвар вакиллари. Улар ўлканинг бирликка юз тутмасдан парча-парча бўлиб хонлигу бекликлардан ташкил топиб, тараққиёт талабидан узоқда қолиб кетганидан ачинар эдилар. Дунёда ишлаб чиқариш, савдо-сотиқ, маданий ҳаётда олға кетиб қолган мамлакатлар борлигини улар яхши билишар эди. Россия улар назарида шу хилдаги мамлакатлардан бири. Шу маънода, улар Россия билан муносабатда бўлиш, шу орқали ўлкани янги тараққиёт йўлига бошлаш идеали билан яшар эдилар.

Демак, «Ўтган кунлар» қаҳрамонлари фожиаси орқали адиб ўша давр Туркистон ҳаётидаги қолоқликка сабаб бўлиб келган тарқоқлик, истибдод, жаҳолат, устига-устак халқ келажагидан узоқлашиб кетган урф-одатларни фош қилди.

Абдулла Қодирий тараққиёт хусусидаги идеалини ўтмиш иллатларини фожеий инкор йўли билан ифодалашни лозим кўрган романнавислардан. Буни «Ўтган кунлар»да асосан муҳаббат қисмати орқали кўрсатди. Бироқ Отабек ва Кумуш муҳаббати тарихи зулматнинг асосий манбаи бўлмиш хон истибдоди, икки ҳокимликнинг ички сирларини тўла очиб бермагандек туюлди адибга. Шу сабабдан адиб бу мавзуга яна бир марта қайтишни лозим кўрди ва «Меҳробдан чаён» романини эълон қилди.

МАЗКУР романда адиб хон саройига «кириб борди». Истибдод қалъаси бўлган бу «кошона»ни ичидан туриб тасвирлашни мақсад қилди. Дарҳақиқат, адиб хон саройининг ижтимоий, сиёсий, маиший сирларини кенг китобхонлар оммасига қандай бўлса, шу тарзда етказишга уринди. Бу ерда асосий восита-роман бош қаҳрамони Анвардир. Саройда хизмат қилишга «муяссар» бўлган мирзо Анвар туфайли китобхон хон саройига кириб боради. Хоннинг мамлакатни идора қилиш усуллари, унинг кундалик ҳаёти, «олий ҳоким»нинг атрофидагиларга муомаласи, хулқ-атвори билан батафсил танишади. Ҳатто хоннинг «етти қат пардага ўралган» ҳарамидаги аҳволдан ҳам хабардор бўлади. Ҳарамдаги диққинафас муҳит, фисқу фасоднинг очиқ тасвирини кўради. Махсус қўшмачиларнинг кирдикорлари билан танишади. Шу тарзда идора қилинаётган «жаннатмакон» хонлик ўлкаси тақдирига ачинади.

Санъаткор ёзувчини доим инсон қисмати қизиқтиради. «Меҳробдан чаён»да ҳар йўсинда ифодаланган қисматларни кўрамиз. Булар ичида, табиийки, энг жозибадори Раъно ва Анвардир.

Тасвирда Абдулла Қодирий ўзининг синалган йўлига содиқ. Улар, одатдагидек, маънавий жиҳатдан бой, ўзбек халқининг энг яхши хислатларини ўзларида мужассамлаштирган, ақл-фаросат, эътиқодда кам-кўсти йўқ инсонлардир. Бир оилада тарбия топиб, бир муҳитда ўсиб улғайган бу икки ёшнинг бахтли дамларига ҳавасингиз келади. Бироқ ўз қилмишларидан бошқа бирор нарсани муқаддас ҳисоблашга одатланмаган хон бу икки ёшнинг бахтига чанг солмоқчи бўлади.

Шу йўсинда романдаги икки йўналиш — сарой ҳаёти, унга хос барча фисқу- фасодлар ва эзгу орзу-истаклар ила бахт кутган ёшлар тўқнашуви келиб чиқади. Кучлар баробар эмас эди. Воқеа оқими катта фожиадан, балки Отабек ва Кумуш фожиасидан ҳам даҳшатлироқ бўлишидан дарак бериб турар эди. Бунинг сабаби шунда эдики, қандай бўлишидан қатъи назар, Отабек ва Кумуш қисматига бевосита хоннинг ўзи аралашмаган. Анвар билан Раъно тақдирида асосий куч хоннинг ўзи, хон бу ишнинг ўз фойдасига ҳал бўлиш тарафдори. Бироқ ёзувчи бунга йўл қўймайди. Қаҳрамонларни хон ғазабидан сақлаб қолиш йўлларини излади, улар қочиб кетдилар. Табиийки, бу ҳол асар ечимидаги конфликтни бир оз заифлаштиради.

Мавжуд маълумотларга қараганда, адиб учун тараққиёт ва истибдод мавзуси «Меҳробдан чаён» билан ҳам тугалланган ҳисобланмайди. Шу боисдан бўлса керак, Абдулла Қодирий «Амир Умархон канизаги» номли катта полотнони режалаштирган. Бу хусусда у анча материал ҳам жамлаган деган гаплар бор.

Кўриниб турибдики, Абдулла Қодирий инқилобга-янги тузумга нисбатан ниҳоятда самимий ва холисона ёндашди. У ҳаётда рўй бераётган ўзгаришларни ташкилий фаолияти, ҳажвий тафаккури, ўтмишга муносабати орқали қўллаб-қувватлади. Хусусан, эски ҳаёт иллатларини аёвсиз фош қилди.

Ижод принципларини белгилашда умуминсоний идеаллардан фойдаланди.

Шахсга сиғиниш ва турғунлик йилларида мунаққидчилик адиб ижоди, хусусан унинг романларидаги ижодий ниятини тўғри тушуна олмадилар. Романлари очиқдан-очиқ «бизники эмас» деб эълон қилинди. Адибни буржуазия мафкурасига олиб бориб боғладилар. Баъзи мунаққидлар «аксилинқилобчи», «интервентларга ёрдам берган», «босмачилик ташкилотчиси», «халқ душмани» сингари тавқи лаънатни унинг бўйнига илиб қўйдилар. Бу хилдаги мунаққидларнинг аксарияти бугун ҳам ҳаёт. Афсуски, улар маданий ҳаётимизда рўй бераётган туб ўзгариш хусусида бирон нима дейишни ўзларига эп кўрмаяптилар.

Бошида қанчадан-қанча калтаклар синмасин, Абдулла Қодирий ўз вақтида бу танқидларга жавоб бериш учун кўп вақт сарфлагани маълум эмас.

Бу ҳолнинг икки сабаби бор деб фараз қилиш мумкин. Шахсга сиғиниш даврининг ўзига хос хислатларидан бири шу эдики, танқид, хусусан у сиёсий йўналишда бўлса, танқид қилинувчида фақат битта ҳуқуқ — тан олиш ҳуқуқи бор эди. Адиб ҳар хил йўсиндаги сиёсий туҳматларга жавоб қилмасдан сукут сақлаган экан, демак бу танқидларга тан бермаган. Тан бермаганлигини айтишга эса ўша давр матбуот тартиботи йўл қўймаган.

Иккинчи сабаб шундан иборатки, санъаткор ёзувчи аксарият пайтларда ўз асаридан келиб чиқадиган асл маънони ич-ичдан ҳис қилади. Даъфатан асар ёзилиб, ҳали вақт синовларидан ўтмасдан туриб, унинг ўзи ҳам асаридан келиб чиқадиган эстетик маънони чақиб улгура олмайди. Эндиликда маълум бир тартибга солиб айтилаётган бадиий-ижтимоий маъно вақт синовлари ва тадқиқотлар натижасидир. Вақт, тадқиқот адиб асарларининг матнига санъаткорона яширинган сирларни очиб берди.

АДИБНИНГ ижод якуни бошқа бир ҳақиқатдан ҳам дарак беради. У фақат ўтмишга эмас, замонавий воқеаларни қаламга олиш орқали ҳам ҳаётга фаол муносабат билдирди. Унинг «Меҳробдан чаён» романидан кейинги йирик асари «Обид кетмон» шу тариқа майдонга келди.

«Обид кетмон» шунчаки мажбурият юзасидан ёзилган асар эмас. Адиб мавзуни ўзига хос синчковлик билан ўрганди, куч ва ғайрат билан янги ҳаёт қуришга киришган деҳқонларнинг интилиш ва ўй-орзуларини чуқур тадқиқ этиб, қиссани ёзишга киришди. Адиб ҳаёт материалига ўзига хос йўллар билан ёндашади ва фақат ўз услубига хос асар яратади.

Мазмун эътибори билан «Обид кетмон» қайта қуриш руҳига мос тушадиган қисса. Янги иқтисодий-сиёсатнинг охирги йиллари... Асар қаҳрамони мулла Обид ҳунарманд муҳитидан чиққан полвонсифат йигит. У баҳайбат кетмони-ю, замбилғалтаги билан асрлар оша бефойда ётган тепалик ҳисобига ер очади. Қисқа вақт ичида молу-мулки, оту обрўли деҳқонга айланади. Бунинг устига у адибнинг бошқа қаҳрамонлари сингари одамийликнинг кўп жиҳатларини ўзида мужассамлаштирган шахс. Обид вазмин, ўйлаб-ўлчаб ишга қўл урадиган меҳнаткаш. У барча билан топишиб ишлашни одат қилган. У барча ишларда ибратли. Қишлоқ жамоаси бу хислатларини ҳисобга олиб, уни тузилаётган коллектив хўжаликка раис қилиб сайлайди.

Бу ўринда ҳам у ўз характерига мувофиқ иш тутади. Раҳбар бўлдим деб бирини у ёққа, иккинчисини бу ёққа суриб, эл орасида кўнгилсизликларга сабаб бўлмайди. Ҳатто синфий душманликнинг типик вакили ҳисобланган руҳонийлар билан қўпол муомалада бўлмаслик учун ҳаракат қилади.

Табиийки, бу ҳол ўша кезлари «ур-йиқит»га одатланган кимсаларга эриш туюлди. Хусусан, мунаққидлар асарнинг бу жиҳатини қораладилар.

Улар Абдулла Қодирийни қулоқларга қарши курашда душманлар тактикаси ўзгарганини ҳис қила олмаган, синфий онги заиф ёзувчи сифатида айблашди. «Ҳатто улар ҳам одам-ку?» (Ж. Шарифий, О. Шарофиддинов) деган ақида билан қаради. Янги ҳаёт қуриш учун зарари тегмайди, «номозини ҳам қўймайди, бошқаларга ҳам зарар бермайди», деб руҳонийларга қарши кураш эълон қилмаганликда айбланди.

Энди маълум бўляптики, Абдулла Қодирий қай даражада оғир танқидларга учрамасин, ўзига хос гуманистик принципларга амал қилган адиб экан. Ўша даврда қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш аксарият пайтларда зўравонлик йўллари билан амалга ошаётганини ҳис қилган ва қисса орқали замоннинг умумоқимидан чекинмаган ҳолда бошқачароқ — гуманистик «Обид кетмон» йўли ҳам борлигини билдирган экан. Адиб учун у тушунган гуманизм азиз эди.

Абдулла Қодирий ижоди хусусида гап кетганда алоҳида қайд қилиш керак бўлган яна бир жиҳат бор. Бу бадиият масаласидир. Гап шундаки, адиб ижоди, мана 50 йил давомида қаттиқ танқид зарби остида келяпти. Бироқ бирон танқидчи — унинг ижоди ҳақида махсус китоб ёзадими, мақола эълон қиладими — адибни бадииятда айблай олган эмас. Аксинча адиб ижодидаги бадиийятга юқори баҳо беришга мажбур бўлиб, кейин унинг дунёқараши бобидаги «хатоликлари» хусусида фикр билдирдилар. Бугунги таҳлиллар шуни кўрсатяптики, у фақат шаклда эмас, балки мазмунда ҳам тўғри йўлдан борган, ҳаётни реал акс эттирган адиб.

Абдулла Қодирий бугун тўлалигича бизники. Бугина эмас, умуммаданиятимизнинг ажралмас бир қисми, адабиётимизнинг карвонбошиси. Ҳа, у бизнинг Қодирий!

Матёқуб ҚЎШЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

• *Қалб эҳтироми*

Адиб хотирасига

Азалий ҳақ гапни яширмоқ нечун,
Завол йўқ энг асл истеъдод учун.
Агарда коинот тегирмон бўлиб,
Оламни янчса ҳам, қолгай у бутун.

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

Қадримиз, қадриятимиз

ОТАНИНГ, устознинг муқаддас вазифаси фарзанд, шогирд қалбига ҳақиқат уруғини экмоқдир. Домла Ғайратий ана шундай ота ва устоз эди. У эллигинчи йилларнинг бошида, Чўлпон, Қодирийлар тўғрисида сўзлашиш ҳам қатағон бир замонда биз — еттинчи, саккизинчи синф ўқувчилари бўлган «дилдошлари»га уларнинг ҳаётини, ижодини сўзлаб берарди. «Ўтган кунлар»нинг боблари устоз овози билан қулоғимда қолган.

Эски қоронғу қазноқ шифтидан топиб олганим (белбоққа тугиб ўралган) «Меҳробдан чаён» мени бир ҳафта «бурчак жинниси» қилиб қўйган эди. Кўзлардан йироқ жойни топиб олиб, мук тушганча ўқиганим ўқиган эди:

«Агар Фарҳоднинг Ширин, бўлса Мажнунларнинг Лайлоси
Насиб этмиш менга гулшан аро гулларнинг «Раъно»си.

Ҳозир бу сўзларни ўқисам, ўша қазноқнинг ним ёруғ бурчаги ёдимга тушади, сарғайган варақлар кўзимга кўринади, чанг ҳиди димоғимга урилади. Киши умрида ўқиган китоблар ичида шундоқ китоблар бўладики, улар умрнинг бир қисмига, инсон ўзлигининг таркибига айланиб қолади. «Ўтган кунлар» ва «Меҳробдан чаён» мен учун ана шундай китоблардан. Улар мени одам қилиб шакллантирган, дунёқарашимни, юрагим ҳолатини белгилаган, умрим бойлиги бўлган китоблар сирасига киради.

Бир авлод умри давомида Абдулла Қодирий таъқиқланди ва таҳқирланди. Бу инсонга қарши, инсониятга қарши, халқларнинг маънавий мулки бўлган тарихи, маданияти ва ифтихор туйғусига қарши, тили, одати, дини, ихлос-эътиқодига қарши қилинган буюк жиноятнинг бир кўриниши эди. Бу жиноятнинг оғули самарасини жамият тотиб кўрди, бугун ҳам кўрмоқда. Лекин мен тарих кўрмаган зулм, истибдод остида ўзлигини йўқотмаган, улуғ донишмандларига меҳру-ихлосини сақлаб қола олган халққа офарин дейман. Абдулла Қодирийнинг ўзини сақлаб қола олмаса-да (оҳ, афсус!) китобларини жаллод кўзлардан яшириб, отилиш хавфи остида асрай олган одамларга олқиш айтаман.

Абдулла Қодирий руҳи бизни уйғоқликка чақиради. Қўйдек ювош, тарқоқ ва бечораҳол бўлмасликка ундайди. Ўз ҳаққи, ҳуқуқини таниган инсон — бутун инсон. Ўз қадру қиммати, шону-шарафини асрай олган халқ бутун халқдир.

Абдулла Қодирийдек эл фарзандларига кўрсатилган эҳтиром халқнинг ўзига билдирилган эъзоз билан тенг. Дунё буни Қодирий китоблари орқали ҳам танишини орзу қиламан. Чунки бу китоблар халқимиз кечмишини қийшиқ ойнага солиб эмас, бутун бойлиги ва қарама-қаршилиги билан, ҳаққоний, аждодларимиз маданиятини ҳурматлаб, чинакам инсонпарварлик ва реализм анъаналари асосида тасвир этади.

Абдулла Қодирий ижоди бизнинг ўлмас қадриятимиздир.

Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

Сабоқ

МЕНИМЧА Абдулла Қодирий асарлари тилини ўрганиш ва унинг катта луғатини тузиш пайти келди. Бундай луғат Алишер Навоий асарлари тили изоҳли луғати билан қиёсан ўзбек тилимиз 500 йил кечган тараққиёт йўлини кузатиш имконини беради. Демак, тилимиз ва маданиятимизда инқилобдан кейинги жараённи баҳолашда ҳам қулайлик яратади.

Абдулла Қодирийнинг эпик асарлари, йирик полотнолари тарихчиларимиз учун яна бир улкан хайрли ишга туртки бериб турибди. Яъни, ўзбекларнинг барча хонликлари, бекликлари, амирликларининг шажара қомусини яратиш иши. Чунки мана шу тарихий, жуғрофий ва этник белгиларнинг бирлигисиз халқ ҳаётининг кейинги даври ҳақида диалектик тўғри фикр айтиб бўлмайди. Бу Абдулла Қодирийнинг бизга тарихнавис сифатида қолдирган битта сабоғи, холос.

Омон МАТЖОН,
Ўзбекистон ССР Ҳамза номидаги Давлат мукофоти лауреати.

Бу шундай муҳаббатки...

ҚОДИРИЙ ҳақида ўйласам, юрагимга тинимсиз озод шамол киради. Унинг сўзи эрк ва муҳаббатдан туғилган. У элини шунчалар севар эдики, унинг эркли бўлишини шунчалар истар эдики, бу муҳаббатни ёзиб адо этмоқликка кўҳна Орол сиёҳдон бўлса эди, шу сиёҳ ҳам етмас эди.

Иброҳим ҒАФУРОВ,
Ўзбекистон ССР Ҳамза номидаги Давлат мукофоти лауреати.

Теран илдиз

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ўзбек адабиётини озиқлантирувчи ўқ илдизи, теран илдизларидан. Заҳа етказилган, чопилган, аммо бу қотилликни эллик йиллаб халқ кўзига кўрсатмаслик чоралари ҳам топилган, ғамангиз илдизи.

Қодирийнинг қамоқхонада тушган суратидаги кўзлари ёдингиздами? Мен бу кўзларни ўз кўксимда бор фиғонфарёди билан ўла-ўлгунимча кўтариб юрсам керак...

Қодирийнинг кўзи... минг йиллик ғамим,
Ҳеч қачон бут бўлмас, ҳеч тўлмас камим.

Эй, менинг қалби дарё улуғ халқим! Ахир, сен ер юзига ҳазрати Навоийдек, устод Улуғбекдек, улуғ Қодирийдек фикрат устунларини бергансан.

Бугун мен субҳи саҳарлар қодир табиатга мана бундай илтижо қиламан:

«Энди сен менинг даҳо фарзандлар туғиш, ўстиришга қодир жафокаш халқимга ўз фарзандларини тариқдай тирқиратмай қовуштириш, бирлаштириш, болаларининг олтин бошларини асраш куч-қудратини ҳам ато эт!»

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

«Узбекфильм» киностудиясида экранлаштирилган «Ўтган кунлар» (режиссёр. И. Аъзамов) фильмидан кўриниш. Кумуш ролида актриса Гулчеҳра Жамилова, Отабек — актёр Ўлмас Алихўжаев.

СССР Молия министрлигида

СССР Молия министрлиги СССР Министрлар Советининг рухсати билан йилига 5 процент ҳисобидан даромад тўлаш шарти билан СССР жамғарма банки муассасалари орқали қатъий ихтиёрийлик асосида аҳоли ўртасида тарқатиш учун 1990 йил 1 январдан 2006 йил 1 январга қадар — 16 йилга СССР давлат хазина мажбуриятлари чиқаради. СССР давлат хазина мажбуриятларини чиқариш шартлари қуйида эълон қилинмоқда.

* * *

СССР ДАВЛАТ ХАЗИНА МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ЧИҚАРИШ ШАРТЛАРИ

1. СССР давлат хазина мажбуриятлари 1990 йил 1 январдан 2006 йил 1 январга қадар — 16 йилга йилига 5 процент ҳисобидан даромад тўлаш шарти билан 15 миллиард сўмлик чиқарилади.

2. СССР давлат хазина мажбуриятлари уни тақдим этувчининг номига бериладиган қимматбаҳо қоғоз бўлиб, СССР жамғарма банки муассасалари томонидан қатъий ихтиёрийлик асосида фақат аҳоли ўртасида тарқатилади. Уларни тарқатиш тартибини СССР Молия министрлиги ва СССР Жамғарма банки белгилайди.

3. СССР давлат хазина мажбуриятлари 1000, 500, 100 ва 50 сўмлик қилиб чиқарилади. Минг сўмлик хазина мажбурияти асосий қийматли мажбурият бўлиб, 500, 100 ва 50 сўмлик хазина мажбуриятлари 1000 сўмлик хазина мажбуриятининг ярми, ўндан бир қисми ва 20 дан бир қисми ҳисобланади.

4. СССР давлат хазина мажбуриятлари алоҳида разрядлар билан чиқарилади ва ҳар бир разрядда 150 миллион сўм бўлади. Ҳар бир разряд 150000 та минг сўмлик мажбуриятдан иборат бўлиб 000001 дан 150000 гача рақамлари бўлади, ёки қиймати бошқача мажбуриятларнинг тегишли миқдоридан иборат бўлади.

5. СССР давлат хазина мажбуриятлари даромадларини СССР жамғарма банки муассасалари йилига бир марта ана шу мажбуриятнинг купонига қараб мажбурият харид этилганидан сўнг келгуси йилда тўлайди. Купонларни тўлаш муддати 1991 йилнинг 1 январидан эътиборан ҳар йили 1 январда бошланади. Хазина мажбуриятидан ажратиб олинган купон даромадни олиш ҳуқуқини бермайди.

СССР давлат хазина мажбуриятларини сотиш чоғида пул қийматидаги тафовут ундириб олинади, бу тафовутнинг миқдори хазина мажбуриятларини йил давомида сотиб олиш вақтига боғлиқ бўлади ва СССР Молия министрлиги СССР Жамғарма банки билан келишиб белгилайди.

СССР давлат хазина мажбуриятларини сотиш чоғида 1990 йил 1 январидан кейин тўла неча йил ўтган бўлса, ундаги шунча купон ажратиб олиб қолинади.

6. СССР давлат хазина мажбуриятларини СССР Жамғарма банки муассасалари уларнинг эгаларидан 2001 йилнинг 1 январидан бошлаб сотиб ола бошлайди. Сотиб олиниши лозим бўлган мажбуриятлар қийматини тўлаш учун ҳар йили ўтказиладиган тираж билан аниқланади. Тираж ўтказиш муддатлари СССР Молия министрлиги томонидан белгиланади. Ҳақини тўлаш тиражига чиққан СССР давлат хазина мажбуриятлари юзасидан уларнинг ҳақиқий қиймати ва шу мажбурият сотиб олинадиган йил купони билан биргаликда купонлари ҳам тўланади. Кейинги йилларнинг купонлари тўланмайди. Агар тиражда чиққан мажбуриятнинг эгаси уни тўлаш учун тақдим этмаган тақдирда у мажбуриятнинг амал қилиш муддати тугагунга қадар купонларга мувофиқ даромад олиш ҳуқуқига эга.

7. Ҳақини тўлаш тиражида чиқмаган СССР давлат хазина мажбуриятларини СССР Жамғарма банки муассасалари 2006 йил 1 январидан бошлаб сотиб олади.

8. СССР давлат хазина мажбуриятлари жамғарма банки муассасаларининг сотиб олиши ва шу мажбуриятлар даромадини олиш учун 2008 йил 1 январига қадар тақдим этилиши мумкин. Ана шу муддат ўтгандан кейин мажбуриятлар ўз кучини йўқотади ва тўланмайди.

9. СССР давлат хазина мажбуриятлари ва улардан олинган даромад давлат солиғидан озод қилинади.

Қиш чилласи.

ЗЎРМА-ЗЎРАКИ ФАОЛЛИК

НАМАНГАНДА КЎНГИЛЛИ ХАЛҚ ДРУЖИНАЧИЛАРИ ФАОЛИЯТИГА ЭЪТИБОР СУСТ

«Наманган шаҳрида ўтказилган область меҳнаткашларининг ҳосил байрами куни жамоат тартибини бузган ва киссавурлик қилган 13 нафар шахс кўнгилли халқ дружиначилари томонидан қўлга олиниб, ҳуқуқ-тартибот органларига топширилди. Уларнинг ҳаммасига қонун йўли билан тегишли чора кўрилди, айримлари устидан жиноий иш қўзғатилди».

(Шаҳар ички ишлар бўлими ҳужжатидан).

Ушбу маълумотга қараганда, областда кўнгилли халқ дружиначилари фаолияти ёмон йўлга қўйилмаган. Улар жамоат тартибини сақлаш, турли кўнгилсиз воқеаларнинг олдини олишда ҳуқуқ ва тартибот органларига яқиндан ёрдам беришяпти. Биз ҳам дастлаб шундай фикрда эдик. Бироқ... Келинг, яхшиси факт ва мисолларга мурожаат қилайлик.

«Машраб» кинотеатри Наманган шаҳрининг қоқ марказида жойлашган. Бу ерда чет эл киноси намойиш этилмоқда. Одамлар гавжум. Касса олди, айниқса тирбанд. Шу теваракка бириктилган милиция ходими қаёққа қарашини билмай боши гаранг. Кўнгилли халқ дружиначилари эса умуман кўринмайди. Биз кечки пайтда одамлар гавжум бўладиган бошқа бир қатор маданий ва маиший дам олиш масканларида бўлганимизда ҳам биронта кўнгилли халқ дружиначисини учратмадик.

Шаҳар кўнгилли халқ дружиначиларининг бош штабидамиз. Маълум бўлишича, графикка асосан бир кунда шаҳар бўйича 9 та корхона, ташкилот ва муассасалардан ҳаммаси бўлиб, 320 нафар кўнгилли дружиначи навбатчиликка чиқиши лозим экан. Шаҳар бўйича эса 14 та таянч пункти бўлиб, уларга ўша атрофдаги корхона, ташкилот, муассаса ва маҳалла комитетлари бириктиб қўйилган. Жумладан, бош штабга ҳам 7 корхона ва муассаса вакиллари навбатчиликка чиқиши керак. Лекин соат кечки 8 бўлганига қарамай, бу ерга биронта ташкилотдан кўнгилли дружиначи ҳам, навбатчиликка чиқиши лозим бўлган техника воситаси ҳам келгани йўқ.

— Ҳар куни ҳамма ташкилотдан бўлмаса ҳам бир-иккитасидан келишарди. Нима учундир бугун кечикишяпти, — дейди штаб бошлиғи вазифасини бажарувчи милиция капитани Зокиржон Хоназаров. — Шаҳримизда назорат қилиниши лозим жойлар юздан ортиқ. Ҳуқуқ ва тартибот органлари ходимлари эса саноқли. Албатта улар бир вақтнинг ўзида ҳамма жойни назорат қилишга улгуришмайди.

Бу гал ҳам узилиш бўлиб, кўнгилли халқ дружиначилари билан учрашолмай қоламизми, деб тургандик, шаҳар матлубот жамияти вакиллари келиб қолишди. Яна анча кутдик. Аммо бошқа ташкилотлардан жамоатчи активлар келишмади. Умуман шу куни бош штаб қошидаги таянч пунктида навбатчилик қилиши лозим бўлган 70 киши ўрнига бор-йўғи 6 киши чиқди, холос. 4 автокорхонадан ажратилган енгил автомашина эса икки соат кечикиб келди. Биз шаҳар матлубот жамияти вакилларидан кўнгилли дружиначилар фаолияти нега сустлиги ва бу борадаги муаммолар ҳақида сўрадик:

— Муаммоларнинг қайси бирини айтайлик, — дейди группа бошлиғи, матлубот жамияти ёнғиндан сақлаш бўлими инспектори Ж. Муҳиддинов. — Илгари кўнгилли халқ дружиначиларига бир қатор қулайликлар яратиш тўғрисида махсус қарор бор эди. Ҳозир эса қарор бекор қилиниб, дружиначиларни ҳар бир ташкилот ўз имкониятидан келиб чиққан ҳолда рағбатлантириши кўзда тутилган. Лекин жамоатчи активларга ҳамма жойда бирдек ғамхўрлик қилиняпти, деб бўлмайди. Бундан ташқари, кўнгилли халқ дружиначилари учун етарли шарт-шароит яратилмаган. Айрим кишилар ишдан чиқибоқ тўғри навбатчиликка боришади. Улар на овқатланиб олишга ва на иссиқроқ кийиниб келишга улгуришади. Дружиначиларга иш жойларидан бир ёки ярим соат олдин жавоб беришса яхши бўларди. Уларнинг фаолияти кеч соат 7 дан тунги 12 гача давом этади. Соат 22 дан кейин шаҳар кўчаларида транспорт қатнамайди. Дружиначиларни уйига ташлаб келиш учун эса транспорт ажратилмаган. Хўш, бундай аҳволда нима қилиш керак? Ўз-ўзидан маълумки, жамоатчи активлар таянч пунктларига келишдан олдин кетиш ташвишини қиладилар. Узоқ-йироқда яшайдиганлари ҳатто расмият учунгина рўйхатдан ўтиб қуйишади, холос. Кўпчилиги эса мутлақо келмай қўя қолади.

Ҳақиқатан ҳам муаммолар кўп. Кўнгилли халқ дружиначиларига шароит яратиб бериш, уларга ғамхўрлик қилиш ташкилот раҳбарларининг ҳимматига боғлиқ бўлиб қолган. Биз участка катта инспектори, милиция майори Р. Йўлдошевдан нега халқ дружиначилари навбатчиликка чиқишмайди, график йўқ деб сўраганимизда, график тузиб, навбатчиликни ташкил қилишга менинг ҳаққим йўқ, графикни шаҳар ижрокоми тузиб бериши керак, деган жавоб олдик.

Кўриниб турибдики, областда кўнгилли халқ дружиначилари фаолиятига мутасадди раҳбарлар панжа орасидан қарашмоқда. Бунинг устига яқин йиллар ичида кўнгилли халқ дружиначиларига ҳужжат берилмаган. Улар, яъни жамоатчи активлар область миқёсида оммавий сайиллар, турли тадбирлар ўтказилган пайтда ва байрам кунларидагина зўрма-зўраки фаоллик кўрсатадилар, холос. Ҳолбуки, жамоатчи активлар баъзи ҳолларда эмас, доим мунтазам фаоллик кўрсатишлари керак.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СПОРТ

ШАХМАТ:

ҒОЛИБ АНИҚЛАНДИ

Италиянинг Реджио-дель-Эмилия шаҳрида ўтказилган халқаро турнир якунланди. Таллинлик гроссмейстер Яан Эльвест ўн имкониятдан 7,5 очко тўплаб, ғалаба қозонди. Львовлик Василий Иванчук ундан бир очко ортда қолиб, иккинчи ўринни эгаллади. Жаҳон собиқ чемпиони Анатолий Карпов учрашувларни мағлубиятсиз ўтказган бўлса-да, 6 очко билан учинчи бўлди.

ВОЛЕЙБОЛ:

ДАСТЛАБКИ БОСҚИЧ

Аёллар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг дастлабки босқич учрашувларига якун ясалди. 12 команда икки олтиликка бўлинди. Свердловскнинг «Уралочка», Олмаота уйсозлик комбинати коллективлари 9 тадан, Ворошиловграднинг «Искра» коллективи 8 та очко билан юқори ўринларни эгаллаб туришибди. Тошкентнинг «Автомобилист» командаси волеболчилари учрашувларни сусткашлик билан ўтказиб, 11 ўйинда бир марта ғалабага эришдилар. Улар ҳисобида бир очко бўлиб, охирги ўринда туришибди.

БАСКЕТБОЛ:

ОРАЛИҚ МАРРАДА

Эркаклар биринчи лига коллективлари чемпионатининг оралиқ маррасига етдилар. Тошкентнинг «Узстроймеханизация» командаси имкониятларидан етарли фойдаланмади. Чунончи улар, Фрунзе, Новосибирск ва Иркутск шаҳарларида ўтказилган ўйинларда очкосиз қолишди. Пешқадам коллективлар эса жами 20 тагача очко тўплашган. Баскетболчиларимиз 12 очко билан ўрта поғонадан жой олишган.

ЎЗБЕКИСТОН АҲОЛИСИ, КОРХОНАЛАРИ, ТАШКИЛОТЛАРИ, МУАССАСАЛАРИ, КОЛХОЗЛАРИ ВА СОВХОЗЛАРИНИНГ ЭЪТИБОРИ УЧУН

Ҳалок бўлган милиция ходимлари ва ички қўшинлар ҳарбий хизматчиларининг оилаларига ёрдам бериш умумиттифоқ фонди счётининг тўла маълумотларини хабар қиламиз:

Москва шаҳри, СССР Уй-жой-ижтимоий банки опера 700881 счёт (мфо 299093-сон).

Хатлар... Ариза ва шикоятлар... Редакциямиз почтасига ҳар куни келиб турган юзлаб хат конвертларини очар эканмиз, ҳар бирининг ортида инсон борлиги, қайта қуриш тақдирига куюнчаклик, турмуш қийинчиликлари ва муаммоларига, элюрт ташвишига айрим раҳбарларнинг панжа орасидан қарашига муросасизлик ётганлигининг гувоҳи бўлиш мумкин.

• Мулоқот

БУЛАР ИКИР-ЧИКИР ЭМАС

МАКТАБ деганда озода, ёруғ, ҳамма ёғи ораста, шинам бинони кўз олдимизга келтиришимиз табиий.

Аммо шундай мактаблар ҳам борки, уларни таълим-тарбия ва маданият маскани дейишга оғиз бормайди. Келинг, яхшиси Бўка районидаги «Кўкорол» совхозида жойлашган М. Горький номли 44-ўрта мактабдаги аҳвол ҳақида бир гуруҳ ота-оналар номидан ёзилган мактуб билан танишайлик:

«Биз мактабда таълим-тарбия ишлари ва шароитдан бутунлай норозимиз. Чунки болаларимиз кейинги пайтда мактабга боришга бутунлай қизиқмай қўйишди. Сабаби ёшларга билим берадиганларнинг ўзи саводсиз. Масалан, мактаб илмий бўлим мудири Ҳолдор Аҳмадов болаларнинг айтишича рус тилидан дарс берса-да ўзи рус тилини яхши билмайди. Дарсларни кўпинча ўтмайди. Унинг икки синглиси ҳам рус тилидан дарс беришса-да машғулотларни асосан ўзбек тилида ўтишади.

Шунингдек, мактабдаги химия, биология ва географиядан дарс берувчи муаллима Гулсум Алиева, география фани ўқитувчиси Гулбара Парпиева, математика ўқитувчиси Шавкат Абдуллаев ҳам таълим-тарбия ишларида намуна кўрсата олишмаяпти. Чунки уларнинг малакаси етарли эмас».

Ёки Шўрчи районидаги «Сурхон» колхозининг Қуқайда қишлоғида истиқомат қилувчи Абдумалик Норқуловнинг мактубига эътибор беринг:

«Бизнинг қишлоғимиз район марказидан 5 километр, колхоз марказидан 3 километр узоқда жойлашган бўлиб, йўлларимиз қинғир-қийшиқ, ўнқир-чўнқир. Қишлоқ аҳли шу азобдан қутилишга ёрдам беришни сўраб район партия, совет ташкилотларига бир неча бор мурожаат қилди. Ниҳоят йўлга тош-шағал тўкила бошланди. Лекин икки йилдирки, бу ишлар резинкадек чўзиб келинмоқда.

Иккинчи масала: қишлоқда кинотеатр, клуб, ҳаммом йўқ. Мактаб ҳақида оғиз очишга уяласан киши. Чунки бу масала раҳбарларнинг назаридан четда. Болалар икки сменада ўқишади. Мактаб учун эътиборли директор тайинланмаган. Хоналар совуқ. Пол ўрнига бетон қилинган. Бундай зах синфларда ўқишни бир тасаввур қилинг-чи? Бунинг устига мактаб буфетидаги озиқ-овқат махсулотлари сифатсиз, нархи қиммат. Ошхонаси антисанитария ҳолатида. Ҳурматли редакция, юқорида баён этилган муаммолар ҳақида райондаги «Коммунизм ғалабаси», областдаги «Ленин байроғи» газетасига ёздим. Лекин бирон натижа чиқмади».

Ҳозир Афғонистон Республикасида хизмат бурчини ўтаб қайтган собиқ жангчиларга партия ва ҳукуматимиз ҳар томонлама ёрдам кўрсатяпти. Байналмилалчилар ва уларнинг оилаларига турли хил имтиёзлар белгилаб қўйилган. Аммо айрим мансабдор шахсларнинг тўраларча муносабати туфайли улар қонуний ҳақ-ҳуқуқларини тиклай олмаяптилар. Турли идораларнинг эшиклари олдида сарсон-саргардон бўлишяпти.

«...Мен Нурота районидаги Янгиобод қишлоғида яшайман,— деб ёзади Эрмамат Фахриддинов. — Афғонистонда икки йил хизмат қилгач, 1989 йил март ойида ўз қишлоғимга қайтиб келдим. Армияга чақирилмасимдан олдин уйланган эдим. Ҳозир алоҳида оила бўлиб яшаяпмиз.

Лекин ўзимнинг уй-жойим йўқ. Оилада бир ўзим ишлайман. Ер олиб, имора қуриш учун маблағ етишмайди. Шунинг учун Нурота қишлоқ Советига ссуда олиш учун ариза ёзиб бордим. Қишлоқ Совети 5 минг сўм пул олишга қарор чиқариб берган. Ссуда олиш учун барча зарур бўлган ҳужжатларни тайёрлаб жамғарма банки бўлимига топширганимга ҳам ҳадемай олти ой бўлади. Шу муддат ичида навбатда турганларга икки марта пул тарқатилди. Аммо мен ололмадим. Бу ҳақда район партия комитети ва район ижроия комитетига ёзган аризаларим инобатга олинмади. Райижроком раҳбарлари томимизни ёпиш учун шифер сўраб берган аризамга ижобий жавоб берган бўлсада, қишлоқ Советидаги ўртоқлар уни назар-писанд қилишмаяпти».

Кейинги пайтда ҳуқуқ-тартибот органлари ишидаги эскича иш юритиш, инсон тақдирига бефарқ қараш, лоқайдлик, сансалорлик кўпчилик кишиларни юқори ташкилотларга шикоят йўллашга мажбур қиляпти. Биз редакцияга келган шикоятларни республика, область прокуратура ва суд органларига юбориб, жойлардан келган жавобларни таҳлил қилиб чиқдик. Айрим мутасадди раҳбарлар одамларнинг арз-додига синчковлик билан муносабатда бўлиш ўрнига ишни оқилона ҳал қилмаган қуйи ташкилотларга аризаларни жўнатиб қўя қолишяпти.

Натижада одамларнинг шикоятлари яна ўша бюрократлар қўлига қайта-қайта келиб тушмоқда. Улар эса ўз айбларини тан олмай, юқорига ҳаммаси тўғри ҳал этилган, қабилида жавоб йўллашаяпти. Қуйидаги мактуб эгаси Тўратош Раҳимова шундай ҳикоя қилади:

«1987 йил 11 июль куни ўғлим Р. Мирзоҳидни «Қизил Октябрь» колхози чегарасидан ўтадиган катта асфальт йўлда Саид Қурбонов шахсий машинасида уриб кетди. Ўғлим ўша заҳоти ҳалок бўлди. Тергов ишларини Навоий район ички ишлар бўлимининг ходими Эшонқулов олиб борди. У гуноҳсиз ўлган ўғлимни гуноҳкорга чиқарди. Бу ҳақда Навоий район ва области прокурорига арз қилдим.

Прокуратурадагилар энди ишни бошқа район терговчиси олиб боришини айтишди. Лекин иш яна Навоий район ички ишлар бошқармасининг терговчиси Турсуновга топширилди. У ҳам масалани тўғри ҳал этмади. Икки марта Ўзбекистон телевидениесининг «Инсон ва қонун» редакциясига мактуб ёздим. Улардан арзингизни, яъни ёзган шикоят хатингизни Ўзбекистон прокуратурасига юбордик, деган жавоб олдим. Ўзбекистон прокуратурасига ҳам ёздим. Улар ҳам шикоят-аризамни кўриб чиқишни Навоий район прокуратурасига юбордилар. У ердагилар эски гапни қайтаришди. Яъни, тергов бошдан бузилган, тузатиб бўлмайди, деб айтишди. Навоий район ички ишлар бошқармасининг бошлиғи Д. Бозоровга «бўлмаса нима қилишим керак десам», қаерга ёзсанг-ёзавер, сенинг ёзган хатларинг барибир бизнинг қўлимизга келади дейди».

Кўриниб турибдики, бир қарашда икир-чикирдек бўлиб туюладиган бу нарсалар кишиларимизнинг турмуши, тақдирига дахлдор. Уларни жойларда бемалол ўз вақтида ҳал этиш мумкин. Ана шунда меҳнаткашлар, мутасадди кишиларнинг қайта қуриш ишига сидқидилдан киришганлигига ишонади.

Редакция шуларни назарда тутиб, юқорида келтирилган хатларни ўз назоратига олади ва уларда кўтарилган масалаларнинг ижобий ҳал этилишига умид билдиради.

ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ.

Реклама ва эълонлар

ҚУЙИДАГИ КАСБЛАРНИ ЭГАЛЛАШ МУМКИН:

СССР ташқи иқтисодий алоқалар министрлигига қарашли Бутуниттифоқ ташқи савдо Академияси, Бутуниттифоқ иқтисодий жамияти Ўзбекистон республика правленнеси ва

БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

СССР ташқи иқтисодий алоқалар министрлигига қарашли

БУТУНИТТИФОҚ ТАШҚИ САВДО АКАДЕМИЯСИ

ТОШКЕНТДАГИ КЎЧМА БИЗНЕС-МАКТАБИДА **ПУЛЛИК ЎҚИШ УЧУН**

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш 100 соатлик программа бўйича ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда СССР ташқи иқтисодий алоқалар министрлигига қарашли Бутуниттифоқ ташқи савдо академияси профессор-ўқитувчилари томонидан олиб борилади. Ўқишда қуйидаги масалалар ўрганилади: ҳозирги шароитда ташқи иқтисодий фаолияти (ТИФ)ни бошқариш структураси; ТИФни ҳуқуқий жиҳатдан мувофиқлаштириш; ташқи иқтисодий ишларни ташкил этиш ва унинг техникаси; халқаро ҳисоб-китоблар ва ташқи савдони кредит билан таъминлаш; ташқи иқтисодий ташкилотлар хўжалик фаолияти ҳисоби ва таҳлили; маркетинг, транспорт билан таъминлаш; ТИФни бошқаришнинг социал-психологик жиҳатлари; дипломатик протокол ва этикет.

МАКТАБНИ ТАМОМЛАГАЧ ТИНГЛОВЧИЛАРГА БЕЛГИЛАНГАН НУСХАДА ГУВОҲНОМА БЕРИЛАДИ:

Бизнинг адрес: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Ленинград кўчаси, 48-уй. Тошкент техника уйи, 2-этаж, 26-хона. Телефон 33-73-54.

ТОШКЕНТ ТОПОГРАФИЯ ТЕХНИКУМИ:

Корхона ва ташкилотлар билан қуйидаги ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлаш учун тўғридан тўғри узоқ муддатли

ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ

3001 — амалий геодезия,
3002 — аэрофотограмметрия,
3003 — аэрофотогеодезия (топограф-геодезистлар),
3004 — картографлар.

1990 ЙИЛДА ЁШ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАШНИ ХОҲЛОВЧИ КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ТЕХНИКУМГА 1990 ЙИЛ 15 ЯНВАРДАН КЕЧИКМАЙ МУРОЖААТ ЭТИШЛАРИ ЛОЗИМ.

Ёш мутахассисларни тақсимлаш бўйича справкалар олиш ва комиссияларда қатнашиш шартлари билан қуйидаги телефонлар орқали маълумот олиш мумкин: 62-58-35, 62-57-76.

Техникум адреси: 700125, Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 82.

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР, МИНИСТРЛИКЛАР, ИДОРАЛАР ВА КООПЕРАТИВЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДИЗАЙНЕРЛАР УЮШМАСИ

янги халқ истеъмол моллари ёки ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг истеъмолчилик сифатларини яхшилаш жараёнларини ишлаб чиқиш, шунингдек уй-жой, жамоат ишлаб чиқариш бинолари, интерьерларини лойиҳалаштириш, кичик архитектура формалари ва алоҳида биноларни безашда

ЁРДАМ КЎРСАТИШИ МУМКИН

Буюртмаларни бажариб беришга СССР ва Ўзбекистон ССР дизайнерлар уюшмаларининг энг яхши мутахассислари жалб этилади. Буюртмалар унга давлат нархлари доирасида ҳақ тўлаган ҳолда юксак савияда бажариб берилади.

Буюртмалар ва таклифларингизни қуйидаги адресга жўнатинг: 700078, Тошкент шаҳри, Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефонлар: 39-11-71, 39-48-30.

2-«УЗСЕЛЬЭЛЕКТРОСТРОЙ» ТРЕСТИ

тўғридан-тўғри шартнома бўйича асосан буюртмачининг материалларидан 0,4-6-10-35 ва 110 киловольт кучланишли электр узатиш линиялари ва электрподстанцияларни барпо этиш бўйича

ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ИШЛАРИНИ БАЖАРАДИ

ТРЕСТНИНГ ҚУЙИДАГИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАЛАРИГА МУРОЖААТ ЭТИЛСИН:

МК-2 — 703017, Самарқанд шаҳри, Титов кўчаси, 187-уй. Телефон 43-201.
МК-6 — 732004, Термиз шаҳри, С. Раҳимов кўчаси, Телефон 22-750.
МК-7 — 705000, Бухоро шаҳри, Файзиобод кўчаси, 4. Телефон 55-815.
МК-9 — 730000, Қарши шаҳри, ГСП, а/я 26. Телефон 45-815.
МК-12 — 704202, Каттақўрғон шаҳри, К. Маркс кўчаси, 168-уй. Телефон 54-841.
МК-13 — 708000, Жиззах шаҳри, «Коммунизм» колхози. Телефон 22-142.
ТРЕСТ — 703058, Самарқанд шаҳри, Миршарапов кўчаси, 7-уй. Телефон 65-621.
Телетайп 103169 Патрон.

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

20 ВА 21 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 ДА

«СЕВГИ ТАРОНАЛАРИ»

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти
Қизлархон ДЎСМУҲАМЕДОВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
ЗИЁДА МАДРАҲИМОВА ва ОДИЛЖОН ҚАМОЛХЎЖАЕВ
ЛИРИК ХОНАНДА
ҲОЖИАКБАР ҲАМИДОВ
Ўзбекистон ёш хонандалар кўригининг совриндори
МАШРАБЖОН ЭРМАТОВ
«КАМОЛОТ-89» кўригининг совриндори
ШОМАҲМУД ШОРАҲМЕДОВ
Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиосининг яккахон хонандалари
КОЗИМ ҚАЮМОВ ВА СОРА ТОШМАТОВА

ПРОГРАММАНИ — миниатюра ва сўз устаси ШУҲРАТ АБДУЛЛАЕВ олиб боради.
Билетлар соат 11.00 дан сотилмоқда.

ДАЛВАРЗИН РЕМОНТ ЗАВОДИ

ЭО-2621 маркадаги экскаваторларни

КАПИТАЛ РЕМОНТГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бизнинг адрес: 702936 Тошкент области, Бекобод райони, Далварзин посёлкаси.

Тошкент давлат чет тиллар педагогика институти коллективи институтнинг собиқ ректори, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Тўхтамурод Зоидович МИРСОАТОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Муҳаррир ўринбосари Т. НАЖМИДДИНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р. — 02021. № 10. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12